

EDUKACJA FINANSOWA W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH

MODEL EDUKACJI NIEFORMALNEJ DLA DOROSŁYCH UŻYTKOWNIKÓW BIBLIOTEK

**EDUKACJA
FINANSOWA
W BIBLIOTEKACH
PUBLICZNYCH**

EDUKACJA FINANSOWA
W BIBLIOTEKACH
PUBLICZNYCH

Autorzy i autorki:

Milena Bon
Piotr Henzler
Alenka Kavčič Čolić
Mariana Marian
Traian Marian
Katarzyna Morawska
Emil Stoyanov
Beata Tarnowska
Rossitza Vartonic
Elka Zlateva

Opublikowane w grudniu 2021 przez:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI), Polska
Global Libraries Bulgaria Foundation (GLBF), Bułgaria
National and University Library (NUK), Słowenia
Biblioteca Judeteana Ovid Densusianu Hunedoara (BJHD), Rumunia

Ten utwór jest objęty licencją Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa
Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.en>

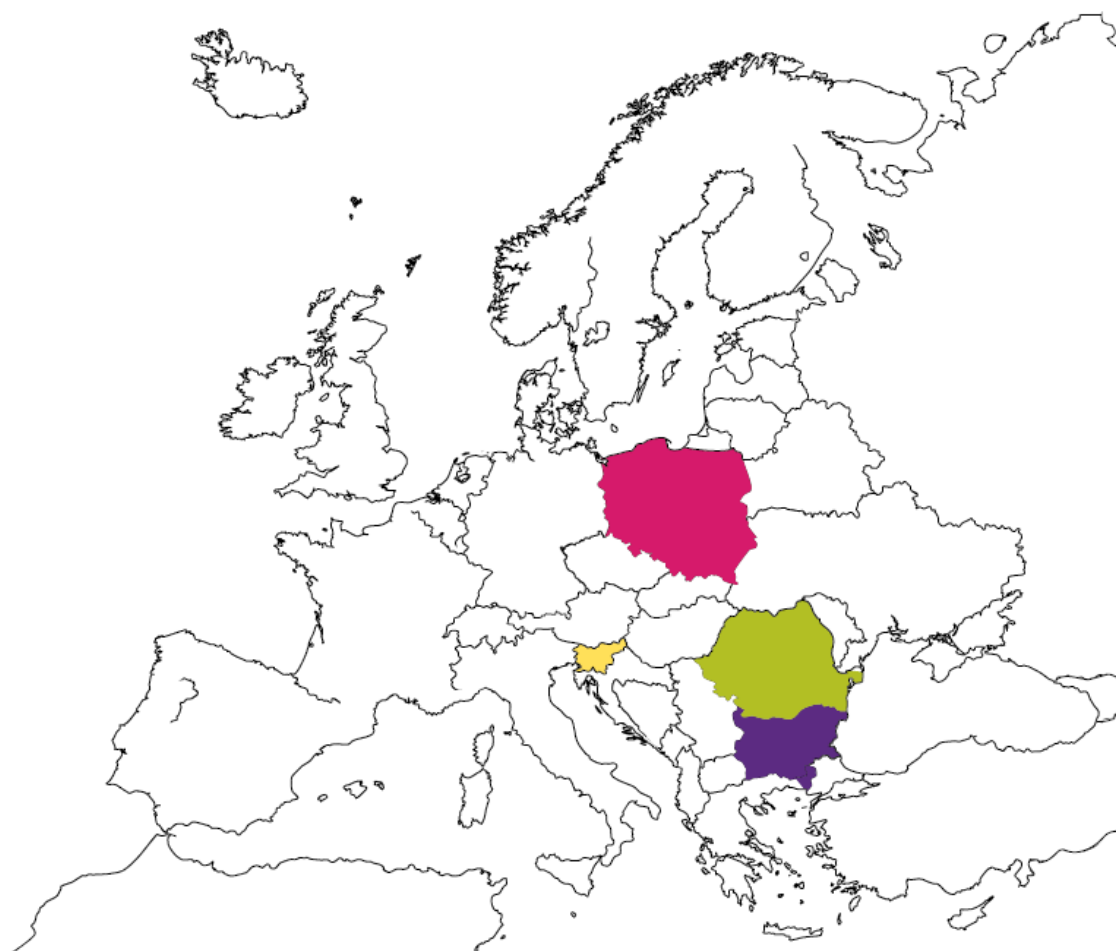

Wsparcie Komisji Europejskiej dla powstania tej publikacji nie oznacza poparcia dla jej treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

ISBN 978-83-961459-9-4

Spis treści

Spis treści	1
1. WPROWADZENIE	3
1.1 Ukryte zasoby	4
1.2 Gdzie jesteśmy – z edukacją finansową?	4
1.3 Kto może pomóc?	8
1.4 Niezbędnik biblioteki oferującej edukację finansową	9
2. PODEJŚCIE PARTNERÓW PROJEKTU (BUŁGARIA, POLSKA, RUMUNIA, SŁOWENIA – WSKAZÓWKI DLA MULTIPLIKATORÓW	26
2.1 Pomysł na realizację – przygotowanie kursów dla bibliotekarzy i bibliotekarek oraz użytkowników biblioteki	26
2.2 Co zrobiliśmy? – wybrane dane i opis procedury (Resume);	26
2.3 Czego się nauczyliśmy – wnioski dla kraju, bibliotek i użytkowników	44
2.4 Co jeszcze byłoby potrzebne? – Plany na przyszłość i rekomendacje	46
3. WŁĄCZ EDUKACJĘ FINANSOWĄ DO OFERTY BIBLIOTEKI. MULTIPLIKACJA MODELU – REKOMENDACJE I TRWAŁOŚĆ	48
3.1 Dobre praktyki i wyzwania	48
3.2 Rekomendacje dotyczące wprowadzania edukacji finansowej do oferty biblioteki	56
3.3 Korzyści z realizacji projektu dla partnerów FINLIT i bibliotek w 4 krajach	57
3.4 Nowe wartości dla Europy, Unii Europejskiej	61
3.5 Możliwe dalsze działania	62

I. | WPROWADZENIE

Znajomość zagadnień finansowych jest jedną z kluczowych kompetencji XXI wieku. Zwykle definiuje się ją jako połączenie wiedzy i umiejętności finansowych, które pomagają ludziom zrozumieć ryzyko i możliwości finansowe, podejmować racjonalne i świadome decyzje, wiedzieć, gdzie uzyskać pomoc, i być w stanie podjąć skuteczne działania w celu zwiększenia swojego majątku. Cytując Sekretarza Generalnego OECD - "znajomość finansów ma fundamentalne znaczenie dla dobrobytu, przedsiębiorczości, mobilności społecznej i rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu".

Z globalnego badania przeprowadzonego kilka lat temu (S&P's 2015, www.FinLit.MHFI.com) wynika, że wskaźniki znajomości zagadnień finansowych różnią się znacznie w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Średnio 52% dorosłych posiada kompetencje finansowe, a zrozumienie pojęć finansowych jest najwyższe w Europie Północnej. W Europie Środkowej i Południowej wskaźniki te są znacznie niższe. Na przykład w Polsce i Słowenii wskaźniki alfabetyzacji wynoszą około 40%, podczas gdy w Bułgarii tylko 35% dorosłych posiada wiedzę finansową, a w Rumunii tylko 22%.

Z badania świadomości i wiedzy ekonomicznej przeprowadzanego cyklicznie w tym samym czasie przez Narodowy Bank Polski (www.nbportal.pl) wynika, że 67% Polaków w wieku 15+ deklaruje potrzebę edukacji ekonomicznej i finansowej na poziomie podstawowym, umiejętności podstawowych (to o 6% więcej niż w 2012 roku). Kolejne 27% potrzebuje pogłębienia wiedzy na temat oszczędzania, gospodarowania pieniędzmi i zarządzania budżetem rodzinnym. Sytuacja nie różni się od tej w Rumunii i Bułgarii (patrz Ogólnopolskie Badanie Alfę Research dotyczące znajomości zagadnień finansowych wśród ludności bułgarskiej - <http://siteresources.worldbank.org>). Taka rzeczywistość wymaga nowej wiedzy związanej z finansami i racjonalnym zarządzaniem, wymaga praktycznych umiejętności życiowych i zdolności do ich stosowania na co dzień.

O ile istnieją różne kanały przekazywania wiedzy i umiejętności finansowych skierowane do dzieci i młodzieży (wątki finansowe są włączane do programu szkolnego lub zajęć pozalekcyjnych), o tyle oferta dla dorosłych jest niewielka. Są to zajęcia okazjonalne, o różnym standardzie, niedostępne powszechnie, prowadzone zazwyczaj nieregularnie. A przecież to właśnie dorośli na co dzień podejmują istotne decyzje finansowe. Co więcej, wszystkie wspomniane badania wskazują, że poziom umiejętności cyfrowych spada wraz z wiekiem i jest słabszy na terenach wiejskich i w małych miastach. Brak umiejętności informatycznych stanowi kluczową przeszkodę dla tych dwóch grup, ponieważ większość usług jest dostępna przez Internet.

Aby sprostać tym wyzwaniom, w ramach projektu FINLIT zaplanowano działania mające na celu stworzenie modelowej oferty bezpłatnej edukacji finansowej dla osób dorosłych bez wykształcenia finansowego i doświadczenia zawodowego, a tym samym wsparcie poprawy umiejętności finansowych osób dorosłych w czterech krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

W modelu FINLIT uwzględniono przede wszystkim kwestie dotarcia z edukacją finansową do lokalnej społeczności, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, dostosowania programu nauczania do potrzeb i oczekiwań odbiorców oraz wykorzystania zasobów dostępnych lokalnie, choć nie zawsze wykorzystywanych.

I.1 Ukryte zasoby

Biblioteki bardzo często pełnią rolę jedynych ośrodków edukacji pozaformalnej dorosłych w społecznościach lokalnych (zwłaszcza w małych miastach i na terenach wiejskich). Bywają określane mianem "trzeciego miejsca" dla społeczności lokalnej, zaraz za najczęściej odwiedzanymi domami i miejscami pracy. Dlatego biblioteki starają się zaspokajać potrzeby i oczekiwania społeczności, które dobrze znają, ponieważ bibliotekarze cieszą się dużym zaufaniem społecznym.

Biblioteki publiczne są praktycznie jedyną siecią otwartych instytucji kultury, których placówki są dostępne dla mieszkańców mniejszych ośrodków miejskich i terenów wiejskich, a nie tylko dużych miast. Są to jedne z najbardziej popularnych i powszechnie uznanych instytucji, które obejmują całe terytorium czterech krajów objętych projektem (ponad 3000 placówek w Bułgarii, 8200 w Polsce, prawie 3000 w Rumunii i 58 placówek z 269 punktami wypożyczeń w Słowenii). Biblioteki publiczne są uznanymi instytucjami kształcenia ustawicznego i zapewniają różnorodne usługi edukacyjne dostępne dla wszystkich grup społecznych.

Ponadto biblioteki, które uczestniczyły w Global Library Program 2008-2013 w Polsce (3808 placówek), Rumunii (2280 placówek) i Bułgarii (960 placówek), są technicznie wyposażone w sprzęt ICT, a bibliotekarze są szkoleni w zakresie świadczenia innowacyjnych e-usług dla swoich użytkowników, takich jak e-zdrowie, e-zatrudnienie, e-edukacja. W niektórych małych miastach w tych trzech krajach biblioteki są nadal jedynym miejscem z bezpłatnym dostępem do Internetu i nowoczesnym sprzętem ICT. Projekt FINLIT wykorzystuje ten potencjał uczenia się przez całe życie.

I.2 Gdzie jesteśmy – z edukacją finansową?

Przed rozpoczęciem prac nad przygotowaniem i opracowaniem modelu programu edukacji finansowej w bibliotekach publicznych, partnerzy projektu FINLIT przeprowadzili ogólne mapowanie istniejących w ich krajach programów edukacji finansowej – tych programów edukacyjnych i inicjatyw, które odbywają się poza bibliotekami publicznymi.

Kolejnym krokiem w diagnozowaniu stanu edukacji finansowej w krajach partnerskich było przyjrzenie się bibliotekom publicznym i ich doświadczeniom z edukacją finansową. W tym celu przeprowadzono ankietę dotyczącą programów edukacji finansowej w bibliotekach publicznych krajów partnerskich FINLIT. W pierwszej połowie 2019 r. partnerzy projektu FINLIT przeprowadzili ankietę, która pokazała realia programów edukacji finansowej w ich bibliotekach publicznych. Każdy z partnerów rozpowszechnił ankietę poprzez swoją sieć bibliotek publicznych, a następnie zebrał i przeanalizował wyniki badania przeprowadzonego w swoim kraju. w okresie od marca do maja 2019 r. W badaniu wykorzystano 1KA, aplikację open source do przeprowadzania ankiet online, opracowaną przez Center for Social

Informatics na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu w Lublanie w Słowenii. Kwestionariusz został przetłumaczony na cztery języki partnerów i dostosowany do specyfiki krajowych sieci bibliotek publicznych partnerów projektu. Poniżej przedstawiono podsumowanie wyników i wnioski z ankiet.

Z opisanych powyżej badań wynika, że biblioteki publiczne we wszystkich krajach partnerskich wykryły wśród swoich społeczności ogromne zainteresowanie zwiększaniem wiedzy z zakresu finansów. Mają one bardzo bliskie kontakty ze swoimi społecznościami lokalnymi i są świadome ich potrzeb w zakresie informacji i wiedzy. Przez wiele lat prowadziły różne rodzaje edukacji nieformalnej poprzez kursy i wydarzenia, a jako główni dostawcy informacji mogą odegrać ważną rolę w edukacji nieformalnej swoich użytkowników. Mają doświadczenie w pracy z różnymi grupami docelowymi, a wszyscy bibliotekarze są wysoko wykształconymi specjalistami, objętymi stałymi programami rozwoju edukacji. Misją biblioteki publicznej jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych swoich użytkowników. Jedną z tych potrzeb jest znajomość zagadnień finansowych.

Projekt FINLIT jest odpowiedzią na potrzeby użytkowników bibliotek publicznych. Decyzja o zwróceniu się do osób starszych (+55) wynikała z różnych powodów:

W krajach Unii Europejskiej zachodzi wiele zmian dotyczących cyfryzacji wszystkich usług finansowych i administracyjnych. Stając się członkami UE, wszystkie kraje partnerskie musiały dostosować się do unijnych wymogów, co miało duży wpływ na krajowe sektory finansowe. Inwestycje zagraniczne i nowe produkty finansowe wymagają szczegółowej znajomości i wiarygodnych informacji, aby można było z nich optymalnie korzystać.

Starsze pokolenia mają wiele trudności z radzeniem sobie z nowymi technologiami cyfrowymi i zrozumieniem zmian zachodzących w ich krajach.

Starsi użytkownicy, w większości emeryci, nie śledzą wszystkich informacji o nowych wydarzeniach w sektorze finansowym. Potrzebują dodatkowych informacji, zwłaszcza w zakresie ochrony konsumenta, bankowości internetowej i dziedziczenia.

Partnerzy projektu mieli bardzo różne doświadczenia w dziedzinie edukacji finansowej, a dzielenie się nimi byłoby bardzo cenne dla innych partnerów.

Modele edukacyjne opracowane w ramach projektu FINLIT mogą zostać rozszerzone na inne grupy docelowe bibliotek publicznych.

W Bułgarii w badaniu wzięły udział 233 z 2497 bibliotek. Analiza zebranych odpowiedzi wykazała, że tylko 12 bibliotek przeprowadziło jakiegokolwiek szkolenie z zakresu wiedzy finansowej. Tylko jedna biblioteka prowadziła roczny program szkoleń z zakresu wiedzy finansowej, 8 bibliotek przeprowadziło szkolenia z zakresu wiedzy finansowej w ramach innych inicjatyw edukacyjnych, a 3 biblioteki przeprowadziły takie szkolenie dla swoich użytkowników tylko raz. Około 94% bułgarskich respondentów stanowiły biblioteki, które nie miały doświadczenia w prowadzeniu szkoleń z zakresu wiedzy finansowej. Dostrzegają one potrzebę tego rodzaju szkoleń dla swoich użytkowników, a 88% z nich było zainteresowanych udziałem w szkoleniu dla trenerów z zakresu wiedzy finansowej. 20% bibliotek zadeklarowało, że nie jest w stanie zorganizować tego typu szkoleń z powodu braku doświadczenia, braku środków itp.

We wszystkich bibliotekach, które przeprowadziły jakiekolwiek szkolenie, odbyło się ono z inicjatywy biblioteki. Jedna czwarta szkoleń została zorganizowana przez zewnętrznych ekspertów finansowych i edukacyjnych (banki, firmy ubezpieczeniowe, media, szkoły i organizacje pozarządowe), a ich gospodarzem była biblioteka. Szkolenia te były najczęściej organizowane dla użytkowników w wieku poniżej 16 lat i 50+. Rzadko organizowano je dla osób w średnim wieku i młodzieży.

Treść szkoleń obejmowała podstawowe zagadnienia. Kilka tematów zostało omówionych bardziej szczegółowo, np. zarządzanie budżetem, oszczędzanie, zadłużanie się/pożyczanie, inwestycje i lokaty.

W Polsce na ankietę odpowiedziało 127 bibliotek. Większość z nich znajdowała się na terenach wiejskich i półwiejskich (61%) lub w małych społecznościach lokalnych. Większość z nich (53%) zadeklarowała, że ma pewne doświadczenia z edukacją finansową dzięki poprzedniemu projektowi realizowanemu przez FRSI ("O finansach... w bibliotece". Wydaje się, że projekt ten wywarł głęboki wpływ na koncepcję i realizację edukacji finansowej przez te biblioteki. The training was organized as individual or occasional training. The trainers were mainly librarians (74%) and experts of financial education (41%). Mostly, the organization of such training was entrusted to other entities such as NGOs, public institutions and private companies. The target communities were mostly people aged 55+ (73%), and less than 20% people aged 45-54 and younger than 15. Neither in Poland were young and middle aged people (17-45) included in this kind of education. But 3% of surveyed libraries provided financial literacy training for marginal groups (Roma).

Tematy omawiane na poziomie podstawowym i zaawansowanym to: zarządzanie budżetem, oszczędzanie, finanse i bezpieczeństwo, zadłużenie i kredyty oraz ubezpieczenia. Szczególną popularnością cieszyły się tematy związane z inwestowaniem i przedsiębiorczością.

Większość ankietowanych bibliotek (ok. 75%) dostrzegła potrzebę szkoleń z zakresu wiedzy o finansach w swoich społecznościach oraz była zainteresowana i przekonana do organizowania tego typu szkoleń. Uważają oni, że szkolenia te powinny być organizowane dla dorosłych i młodzieży poniżej 16 roku życia.

W Rumunii na ankietę odpowiedziały 122 (5,53%) biblioteki publiczne z 2207 i 24 biblioteki okręgowe z 41. Prawie połowa bibliotek znajdowała się na terenach wiejskich, podobnie jak w przypadku Bułgarii i Polski.

Okolo połowa badanych bibliotek zorganizowała jakiekolwiek kursy z zakresu edukacji finansowej. Były to finansowe sesje informacyjne (30%) organizowane na prośbę użytkowników lub proponowane przez banki. Jedna trzecia badanych bibliotek zorganizowała jedną sesję szkoleniową, kolejna jedna trzecia przeprowadziła miesięczne i roczne kursy w ramach programu Biblionet (IQ Money i Net Money), a 15% sporadycznie organizowało kursy na sugestię banków.

Modele szkoleń były bardzo zróżnicowane, od e-learningu, przez warsztaty tematyczne, kursy off-line, gry edukacyjne, wideokonferencje, webinaria, coaching itp. Większość trenerów stanowili bibliotekarze (90%) i eksperci z banków i towarzystw ubezpieczeniowych oraz innych podmiotów (organizacji pozarządowych, firm prywatnych i innych).

W Rumunii biblioteki prowadzące programy z zakresu wiedzy finansowej starały się objąć nimi różne grupy wiekowe (do 16 lat, 17-24 lat, 25-29 lat, 30-44 lat, 45-54 lat i 55+). 5% badanych bibliotek prowadziło edukację finansową dla grup marginalnych (Romów).

Tematy programów edukacji finansowej dotyczyły zarządzania budżetem osobistym, oszczędzania, kredytów i zadłużenia, inwestycji i depozytów, ubezpieczeń, finansów i bezpieczeństwa, przedsiębiorczości i innych.

Spośród bibliotek, które już prowadziły jakiegokolwiek kursy z zakresu edukacji finansowej, 73% odpowiedziało, że są zainteresowane prowadzeniem takich kursów w przyszłości. Ich główne obawy dotyczyły braku ekspertów i zasobów. 74 biblioteki w Rumunii nie prowadziły żadnego rodzaju edukacji finansowej, ale większość z nich (61%) dostrzegła potrzebę takiej edukacji wśród swoich użytkowników. Większość z nich uznała za ważne grupy docelowe ludzi młodych i w średnim wieku.

W Słowenii wszystkie biblioteki publiczne (48 centralnych i 10 centralnych regionalnych) odpowiedziały na ankietę. Spośród nich tylko 8 bibliotek (14%) zorganizowało jakąkolwiek formę edukacji finansowej. Tylko 7 z nich powtórzyłoby taką akcję. Szkolenia często były prowadzone przez ekspertów zewnętrznych, a tylko w jednej bibliotece szkolenie prowadził bibliotekarz.

Grupy docelowe były w wieku od średniego do starszego (30-44, 45-54 i +55). Tylko w dwóch przypadkach grupą docelową była młodzież poniżej 16 roku życia. Uczestnicy uważają, że istnieje potrzeba organizowania takich szkoleń dla grup marginesu społecznego, takich jak bezrobotni, imigranci, mieszkańcy wsi, Romowie i inne grupy społeczne.

Szkolenia obejmowały tematy na poziomie podstawowym. Najczęściej poruszane były tematy: oszczędności, finanse i bezpieczeństwo, inwestycje, zarządzanie budżetem oraz zaciąganie kredytów i przedsiębiorczość.

Tylko jedna biblioteka publiczna wyraziła wyraźne zainteresowanie zorganizowaniem programu szkoleniowego w zakresie wiedzy o finansach. Spośród wszystkich słoweńskich bibliotek publicznych tylko 35 było w stanie zorganizować szkolenia z zakresu wiedzy finansowej, ale były one zaniepokojone brakiem ekspertów i zasobów.

Badania przeprowadzone w czterech krajach partnerskich wykazały, że największe zainteresowanie edukacją finansową wyraziły biblioteki z obszarów wiejskich lub półwiejskich. Biblioteki, które odbyły jakieś szkolenia z zakresu wiedzy o finansach, współpracowały głównie z ekspertami zewnętrznymi z banków, biur ubezpieczeniowych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. Ze względu na brak doświadczenia i wiedzy, bibliotekarze nie czuli się na tyle pewnie, aby podjąć się prowadzenia tego typu szkoleń w swoich bibliotekach. Jednak wszystkie ankietowane biblioteki dostrzegły potrzebę tego rodzaju szkoleń w swoich społecznościach.

Grupy docelowe różniły się w zależności od kraju. Większość programów z zakresu wiedzy finansowej skierowana była do młodzieży lub osób starszych, z wyjątkiem Słowenii. Tematyka była też bardzo podobna we wszystkich krajach partnerskich.

Raport z mapowania, z którego zaczerpnięto wybrane analizy przytoczone powyżej, jest dostępny w języku angielskim na platformie finlit.eu

<https://finlit.eu/edu/mod/page/view.php?id=6>

I.3 Kto może pomóc?

Mimo że biblioteki publiczne są jedynymi ośrodkami edukacji pozaformalnej w społecznościach lokalnych (zwłaszcza w małych miastach i na wsiach), tematyka edukacji dorosłych nie jest obecna w formalnym kształceniu bibliotekarzy. Bibliotekarze pełniący rolę lokalnych edukatorów to bardzo często samoucy bez odpowiednich kwalifikacji do pracy z dorosłymi. Tymczasem są to osoby wykształcone (np. w Polsce jest to najlepiej wykształcona grupa zawodowa) i godne zaufania. Uznanie, jakie zdobyli za swoje zaangażowanie, szacunek i popularność podnoszą ich pewność siebie i mobilizują do działania. Są więc naturalnymi "agentami edukacji", inspirującymi mieszkańców, użytkowników bibliotek do realizacji swoich marzeń o rozwoju indywidualnym i zawodowym.

W ciągu ostatnich lat wielu bibliotekarzy z krajów partnerskich projektu FINLIT zostało dodatkowo przeszkolonych w zakresie świadczenia usług odpowiadających potrzebom użytkowników (np. e-praca, e-zdrowie, e-kultura, zarządzanie instytucjami kultury). Udało się to osiągnąć w Bułgarii, Polsce i Rumunii dzięki programowi Global Libraries, a w Słowenii dzięki różnym regularnym kursom szkoleniowym dla bibliotekarzy. Bibliotekarze od lat prowadzą działania edukacyjne dla dorosłych użytkowników bibliotek, kierując się oczekiwaniami i potrzebami lokalnej społeczności (np. szkolenia z obsługi komputerów z dostępem do Internetu). Tak właśnie edukacja finansowa zawitała do bibliotek w Polsce – w ramach badania potrzeb użytkowników, przeprowadzonego w ramach Programu Rozwoju Bibliotek, dorośli respondenci przyznali, że brakuje im wiedzy finansowej i chcieliby ją zdobyć w bibliotece. Dało to początek (2012 r.) projektowi "O finansach... w bibliotece", który został wykorzystany przy projektowaniu i realizacji projektu FINLIT.

Jednak poza polskimi doświadczeniami, pionierskimi projektami w Rumunii oraz małymi, indywidualnymi krokami w Bułgarii czy Słowenii, rzadko która sieć biblioteczna oferuje swoim dorosłym użytkownikom zorganizowane i ustrukturyzowane kursy wiedzy o finansach. Konieczne jest podjęcie dodatkowych działań w tym zakresie i ta potrzeba jest siłą napędową naszego projektu.

Głównym celem projektu FINLIT było zaproponowanie modelu edukacji finansowej, który mógłby zostać wdrożony w każdej bibliotece publicznej. Większość bibliotekarzy w bibliotekach publicznych nie ma wystarczającej pewności siebie, aby podjąć się takich szkoleń z powodu braku wiedzy lub pewności siebie. Model edukacyjny opracowany w ramach projektu FINLIT ma za zadanie przeprowadzić bibliotekarzy-edukatorów przez treści z zakresu wiedzy o finansach za pomocą konkretnych scenariuszy. Wymagałoby to bardzo niewielkiego wysiłku ze strony bibliotekarzy, a dzięki platformie Moodle, bogatej w treści z zakresu edukacji finansowej, będą oni w stanie przekazać je różnym użytkownikom docelowym.

Kompetencje, które bibliotekarze-edukatorzy osiągną w trakcie i po zakończeniu projektu FINLIT, to:

- Zapoznają się z tematyką finansową na poziomie podstawowym i zaawansowanym;
- Dowiedzą się, jak uczyć osoby dorosłe i starsze wiekiem;
- Zdobędą wiedzę na temat blended learningu (edukacji hybrydowej);
- Dowiedzą się, jak prowadzić szkolenia online i offline;
- Dzięki scenariuszom kursów FINLIT nabiorą pewności siebie jako edukatorów i przewodników po wiedzy z zakresu finansów.

Tego rodzaju systematyczne i zorganizowane szkolenia z zakresu edukacji finansowej będą po raz pierwszy realizowane w Bułgarii, Rumunii i Słowenii. W Polsce istniały już wcześniejsze doświadczenia, które okazały się bardzo udane. Model edukacyjny FINLIT i treści z zakresu wiedzy finansowej są wynikiem doświadczeń wielu ekspertów i różnych podejść.

Jak dotąd wszyscy bibliotekarze i biblioteki z bibliotek publicznych uczestniczące w szkoleniach FINLIT docenili wysiłki włożone w projekt i uznali wszystkie opracowane kursy za bardzo przydatne. Uważają oni, że kursy te mogą przynieść korzyści i pożytek ich użytkownikom.

Wiele bibliotek włączyło szkolenia FINLIT do swoich programów szkoleniowych. Współpraca pomiędzy partnerami projektu FINLIT będzie kontynuowana po zakończeniu projektu poprzez korzystanie ze wspólnej platformy finlit.eu i dzielenie się doświadczeniami, co będzie wspierać wdrażanie edukacji finansowej w bibliotekach czterech krajów partnerskich projektu.

I.4 Niezbędnik biblioteki oferującej edukację finansową

- Ścieżka edukacyjna Finlit dla bibliotekarzy-edukatorów

Biblioteki publiczne są lokalnymi centrami kultury, informacji i edukacji. W małych miastach i na terenach wiejskich są zazwyczaj jedynymi placówkami otwartymi i dostępnymi dla wszystkich grup społeczności lokalnej. Ich sieć jest tak gęsto utkana, że nie omija nawet bardzo małych miejscowości. Na wielu obszarach są to jedyne **ośrodki edukacji nieformalnej dostępne bezpłatnie dla osób dorosłych**.

Odpowiadając na potrzeby użytkowników, bibliotekarze pełnią rolę lokalnych edukatorów, choć ich formalne wykształcenie nie obejmuje zagadnień związanych z edukacją dorosłych. Edukują użytkowników w wielu dziedzinach, wspierając ich nie tylko w zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, ale także w życiu zawodowym, zdrowotnym czy w gospodarowaniu budżetem domowym. Bibliotekarze są więc najczęściej samoukami, nie mającymi odpowiednich kwalifikacji do pracy z dorosłymi. Są dobrze wykształceni w zakresie zarządzania informacją i cieszą się zaufaniem w środowisku jako osoby szanowane ze względu na swoją wiedzę i zaangażowanie na rzecz społeczności.

Jednak funkcjonowanie w społeczeństwie opartym na wiedzy stawia przed bibliotekarzami nowe wyzwania. Codzienni użytkownicy mają do czynienia z coraz bardziej wyspecjalizowanymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi, które muszą

wykorzystywać, aby uzyskać dostęp do usług coraz częściej dostępnych tylko przez Internet. Zwłaszcza wiedza finansowa jest dziedziną złożoną, ale nie można jej ignorować, ponieważ zajmowanie się domowymi finansami nie może być wyeliminowane z naszego codziennego życia. Aby oswoić tę nową wiedzę, mieszkańcy zwracają się - jak zawsze - do bibliotekarzy i bibliotek.

Cykl szkoleń dla bibliotekarzy-edukatorów opracowany w ramach projektu FINLIT powstał w odpowiedzi na potrzeby bibliotekarzy w zakresie wzmocnienia ich kompetencji i wiedzy w nauczaniu dorosłych oraz przekazywania wiedzy finansowej, aby pewnie i profesjonalnie odpowiadać na potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej. Cykl obejmuje zarówno szkolenia online i hybrydowe, jak i samokształcenie na platformie finlit.eu.

Elementy cyklu szkoleniowego dla bibliotekarzy

1. Edukacja finansowa bibliotekarzy-edukatorów

Przed rozpoczęciem szkolenia użytkowników biblioteki w zakresie finansów zaleca się bibliotekarzom uczestnictwo w dwóch 6-modułowych kursach edukacji finansowej (poziom podstawowy i zaawansowany). Są to te same kursy e-learningowe edukacji finansowej, które bibliotekarze będą wykorzystywać do szkolenia mieszkańców, ale skala ocen jest wyższa. Aby skutecznie wypełniać swoją rolę moderatora szkoleń, bibliotekarze i bibliotekarki muszą posiadać odpowiednią wiedzę. Kursy wiedzy o finansach są szczegółowo opisane w programie FINLIT dla użytkowników. Program edukacji finansowej FINLIT – <https://finlit.eu/edu/mod/page/view.php?id=1852>

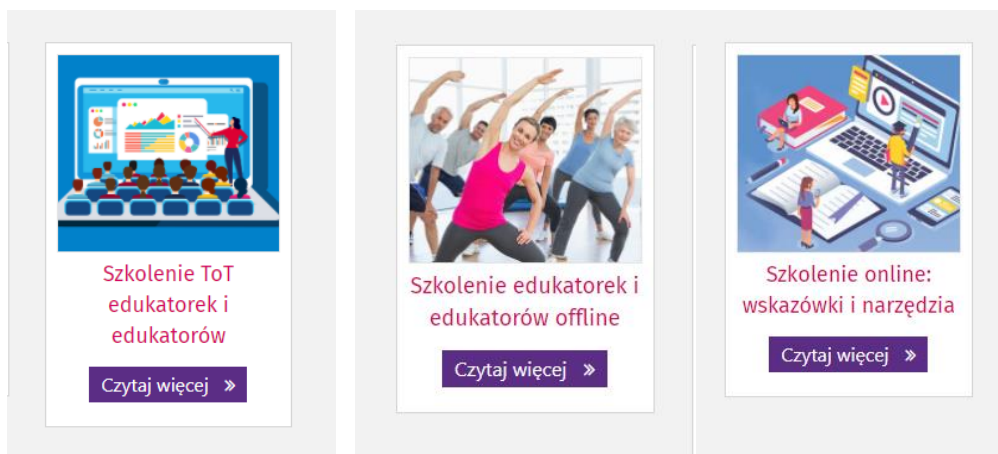
2. Szkolenie trenerskie czyli trening trenerów (ang. ToT)

Podczas tego etapu bibliotekarze dowiedzą się, jakie metody stosować w edukacji dorosłych, jakie wyzwania mogą napotkać oraz jak rozwijać swoje umiejętności edukatorskie. Szkolenie powinno być prowadzone przez trenerów kluczowych – edukatorów mających doświadczenie w szkoleniu edukatorów osób dorosłych a także znających zasady funkcjonowania bibliotek publicznych. Program szkolenia dla bibliotekarzy-edukatorów składa się z kilku elementów

2.1 **Szkolenie Trenerów (ToT) dla bibliotekarzy-edukatorów.** Kurs online, 6 modułów

2.2 **Program szkolenia stacjonarnego** (8 sesji x 90 minut) – do zorganizowania przez bibliotekę stosownie po potrzeb bibliotekarzy. Szkolenie powinni poprowadzić kluczowi trenerzy (key trainers) – edukatorzy doświadczeni w kształceniu osób szkolących osoby dorosłe a także znający specyfikę pracy bibliotek.

2.3 **Jak prowadzić szkolenia online – narzędzia i wskazówki** – kurs online, który powstał w odpowiedzi na potrzeby bibliotekarzy w zakresie poszerzenia oferty spotkań i szkoleń online. Kurs polecany jest nie tylko początkującym edukatorom, ale także tym, którzy szukają inspiracji do prowadzenia edukacji dorosłych online z wykorzystaniem metod aktywnych.

3. Przygotowanie do zajęć z edukacji finansowej z mieszkańcami.

Z myślą o bibliotekarzach i bibliotekarkach planujących zajęcia o finansach przygotowano **12 scenariuszy spotkań edukacyjnych** dopasowanych do treści modułów kursów e-learningowych z zakresu edukacji finansowej dla użytkowników bibliotek. Scenariusze są przeznaczone zarówno do prowadzenia zajęć w formule hybrydowej (blended learning), gdy spotkania kursu odbywają się w bibliotece) jak i online.

Na platformie finlit.eu znajdziecie więc pakiet materiałów, dzięki którym bibliotekarze będą mogli nauczyć się jak pełnić **rolę przewodników po wiedzy finansowej dla dorosłych użytkowników bibliotek**: Materiały są dostępne w 5 językach: angielskim, bułgarskim, polskim rumuńskim i słoweńskim, bezpłatnie.

Treści kształcenia, czyli czego nauczą się bibliotekarze?

Treści edukacyjne w kursach e-learningowych są bogate i różnorodnie prezentowane. Znajdują się tam plansze typowo informacyjne, zadania do wykonania przez ucznia, podsumowania, testy. Są też odwołania do zasobów zewnętrznych - artykułów, materiałów wideo i audio. Moduły są dostosowane do wiedzy i umiejętności osób, które nie mają wykształcenia trenerskiego, ale są już w pewnym stopniu zaznajomione z pracą z dorosłymi, np. prowadzeniem spotkań w ramach klubów książki czy innych zajęć bibliotecznych. Po zaliczeniu kursu z odpowiednią liczbą punktów można otrzymać certyfikat.

Szkolenie Trenerów (ToT) dla bibliotekarzy-edukatorów4. (2.1)

ToT to po angielsku szkolenie trenerów (trening trenerów).

Uczestnicząc w kursie, możesz osiągnąć następujące cele:

- zwiększysz swoją wiedzę o edukacji osób dorosłych i stylach uczenia się dorosłych
- nauczysz się tworzenia sytuacji edukacyjnych;
- poznasz narzędzia i techniki wspierające edukację osób dorosłych i przećwiczysz posługiwanie się nimi;

- dowiesz się, jaka jest rola edukatora/edukatorki; By taking this course, you can achieve the following goals:

Kurs składa się z 6 modułów i kończy się testem sprawdzającym wiedzę:

1. Jak się uczą osoby dorosłe?
2. Wprowadzenie do facylitacji
3. Proste rozwiązania zwiększające zaangażowanie
4. Rozwiązywanie konfliktów
5. Użyteczne narzędzia online dla edukatorów
6. Kodeks etyczny edukatora/edukatorki edukacji finansowej

Oto przykładowe treści modułów:

The image displays two screenshots from the 'PL SzkolEdu online' course interface, showing content from Module 1: 'Jak się uczą osoby dorosłe?'.

Top Screenshot: Elementy sytuacji edukacyjnej

The slide title is 'Elementy sytuacji edukacyjnej'. A button in the top right corner says 'Sprawdź swoją wiedzę' (Check your knowledge). The main text asks: 'Jakie warunki muszą być spełnione, żeby można mówić o sytuacji edukacyjnej?' (What conditions must be met to talk about an educational situation?) and instructs: 'Kliknij w obrazki, aby je poznać.' (Click on the images to know them). Below the text are four images, each with an information icon (i):

- 1. A group of people with their hands together in a circle.
- 2. A teddy bear sitting in a car seat with a seatbelt.
- 3. A group of people in a gym or dance studio.
- 4. Three award medals.

Bottom Screenshot: Model uczenia się przez doświadczenie

The slide title is 'Model uczenia się przez doświadczenie'. It features a circular diagram representing Kolb's learning cycle with four stages in colored boxes:

- konkretne doświadczenie** (concrete experience) - red box at the top
- refleksyjna obserwacja** (reflective observation) - yellow box on the right
- abstrakcyjna (uogólniona) konceptualizacja** (abstract/conceptualization) - blue box at the bottom
- aktywne eksperymentowanie** (active experimentation) - green box on the left

Arrows indicate a clockwise cycle between these stages. A large grey crosshair is in the center. At the bottom, the source is cited: 'Źródło: Alice Y. Kolb, David A. Kolb., The Kolb Learning Style Inventory 4.0: Guide to Theory, Psychometrics, Research & Applications, Experience Based Learning'.

PL SzkolEdu online

- Uczestnicy
- Odnaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Wskazówka
- Moduł 1: Jak się uczą osoby dorosłe?
- Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Kim jest facylitator/facylitatorka?

Facylitator/facylitatorka to osoba, która ułatwia grupie osiągnięcie jej celów. W tym przypadku – celów edukacyjnych. Co dokładnie robi facylitator/facylitatorka? Kliknij niebieskie ikony, żeby sprawdzić, co kryje się pod hasłami.

- prowadzi spotkanie
- ogarnia emocje
- dąży do osiągnięcia celu

Kim jest facylitator/facylitatorka? 3 / 31

PL SzkolEdu online

- Uczestnicy
- Odnaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Wskazówka
- Moduł 1: Jak się uczą osoby dorosłe?
- Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Zadawanie pytań

To najprostsza technika angażująca. I niezbędna. Uczestnicy kończą moduł szkolenia e-learningowego, zapraszasz ich do aktywności offline – i zadajesz pytanie. Jeśli sam prezentujesz jakąś wiedzę, dochodzisz do końca i... zadajesz pytanie.

Pytasz o opinię, o rozwiązanie, o prawidłową odpowiedź, o brakujące dane, o doświadczenia, o emocje. To angażuje, podnosi poziom energii, zwiększa zaangażowanie. Uczestnicy czują się zaproszeni do aktywnego udziału i ważni w procesie edukacji.

Zadawanie pytań wydaje się jednak tak oczywiste, że niektóre osoby myślą, że jest to łatwe.

Ale to nieprawda. Zobacz, jakie doświadczenia z pytaniami mają Marcin i Ania.

Zadawanie pytań 15 / 31

PL SzkolEdu online

- Uczestnicy
- Odnaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Wskazówka
- Moduł 1: Jak się uczą osoby dorosłe?
- Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Moduł 3: Proste rozwiązania zwiększające zaangażowanie

Praca w grupach

Praca w grupach, liczących zwykle 3-5 osób, jest popularną techniką wykorzystywaną podczas zajęć edukacyjnych. Technicznie – o ile masz miejsce – to jest łatwe. Zastanów się jednak, jak ją wykorzystasz – bo masz minimum dwie możliwości. Kliknij w punkty 1 i 2, żeby je poznać.

- Każda grupa robi to samo – np. tworzy listę korzyści z regularnego oszczędzania, a potem następuje wzajemna prezentacja efektów pracy lub dyskusja na forum.
- Każda grupa zajmuje się inną częścią tego samego zadania, np. jedna grupa tworzy listę zalet regularnego oszczędzania, druga – listę wad, a trzecia – listę kroków, jakie należy podjąć, żeby zacząć oszczędzać. Na koniec efekty pracy zbiera się w jedną całość, jako efekt pracy całej grupy.

Praca w grupach 2 9 / 14

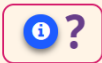
Moduł 3: Proste rozwiązania zwiększające zaangażowanie

Podsumowanie

W tym module zobaczyłeś/zobaczyłaś kilka prostych technik, które powodują, że osoby uczestniczące mogą więcej skorzystać z edukacji podczas spotkania na temat edukacji finansowej. Zaproszenie ich do pracy w grupach czy dyskusji na forum pozwala zwiększyć zaangażowanie, wyzwolić energię, której poziom może spadać podczas przechodzenia kursu online, dowiedzieć się czegoś od siebie nawzajem.

Zastanów się, które z tych technik zastosujesz podczas swoich zajęć, a najlepiej próbuj różnych, bo w różnych grupach różne sposoby działają w rozmaity sposób. Powodzenia!

Kliknij na znak zapytania, żeby zdobyć jeszcze jedną radę ☺

Podsumowanie 13 / 14

Moduł 4: Rozwiązywanie konfliktów

Rodzaje konfliktów

Najbardziej znaną typologią konfliktów jest tzw. koło konfliktów Moore'a. Ten amerykański mediator, moderator i projektant systemów zarządzania konfliktami podzielił konflikty na 5 kategorii.

Kliknij w każdy z elementów koła, żeby sprawdzić, co kryje się pod nazwą danego typu konfliktu.

Przyczyny konfliktów

Rodzaje konfliktów 5 / 15

Moduł 4: Rozwiązywanie konfliktów

Strategia kompromisu

kojarzona zwykle z zebraw lub lisem

Strategia kompromisu zazwyczaj wymaga od obu stron konfliktu rezygnacji z elementów swojego stanowiska w celu ustalenia akceptowalnego, uzgodnionego rozwiązania.

Strategia ta przeważa najczęściej w konfliktach, w których strony posiadają w przybliżeniu równoważną władzę. Właściciele/właścicielki firm często stosują kompromis podczas negocjacji umów z innymi firmami, gdy każda ze stron może stracić coś cennego, na przykład klientów lub niezbędną usługę, jeśli nie dojdzie do porozumienia.

Strategia kompromisu 11 / 15

PL SzkolEdu online

- Uczestnicy
- Odznaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Wskazówka
- Moduł 1: Jak się uczą osoby dorosłe?
- Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Moduł 5: Użyteczne narzędzia online dla edukatorów

Filmy

„Wilk z Wall Street”, „Big Short” czy „W pogoni za szczęściem”? Który z tych filmów wykorzystasz w czasie zajęć z edukacji finansowej?

Nie planuj pełnej projekcji, bo nie masz na to czasu, ani (zapewne) licencji, ale dlaczego nie pokazać uczestnikom kilkuminutowego fragmentu, który będzie ilustracją zajęć o funduszach inwestycyjnych, światowym systemie finansowym czy osiągnięciu wolności finansowej?

Filmy
10 / 16

PL SzkolEdu online

- Uczestnicy
- Odznaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Wskazówka
- Moduł 1: Jak się uczą osoby dorosłe?
- Moduł 2: Wprowadzenie do facylitacji

Moduł 6: Kodeks etyczny edukatora/edukatorki edukacji finansowej

---

Zastrzeżenie

Zasada nr 2

Bibliotekarz/bibliotekarka nie ocenia poziomu kompetencji cyfrowych czy ekonomicznych uczestników spotkań edukacyjnych. Bada ich kompetencje w tych dziedzinach, aby jak najlepiej dostosować profil zajęć do ich potrzeb. Udziela także uczestnikom spotkań niezbędnej pomocy w posługiwaniu się narzędziami internetowymi projektu.

Zasada nr 2
5 / 23

Program szkolenia stacjonarnego edukatorek i edukatorów (2.2)

Cele szkolenia

- zwiększenie umiejętności facylitacyjnych edukatorów FINLIT,
- odświeżenie wiedzy edukatorów FINLIT na temat edukacji dorosłych, metod angażowania grup oraz etycznych aspektów programu,
- zapoznanie edukatorów FINLIT z platformą e-learningową jako narzędziem dla edukatorów.

Program szkolenia składa się z 8 sesji, na każdą z nich zaplanowano po 90 minut:

1. Wprowadzenie do szkolenia
2. Poznanie odbiorców działań i ich potrzeb
3. Angażowanie osób uczestniczących i radzenie sobie z trudnymi sytuacjami
4. Pytania i inne narzędzia i techniki komunikacyjne
5. Kompetencje facylitacyjne – praktyka
6. Kompetencje facylitacyjne – praktyka
7. Kompetencje facylitacyjne – praktyka

8. Wprowadzenie do platformy e-learningowej i zakończenie szkolenia

Konspekt szkolenia

1. Jak przeprowadzić diagnozę potrzeb lokalnych mieszkańców pod kątem kompetencji finansowych – profil społeczności, ocena potrzeb.
2. Weryfikacja wiedzy i umiejętności (z zakresu finansów osobistych i ICT) potencjalnych uczestników; metody i narzędzia.
3. Znajomość ICT u użytkowników – test umiejętności cyfrowych.
4. Biblioteka umożliwia szkolenie – zespół, sprzęt, przestrzeń...
5. Metody rekrutacji grupowej na kursy.
6. Wprowadzenie do facylitacji – rola facylitatora.
7. Promocja nowej oferty biblioteki, edukacji finansowej dla dorosłych użytkowników – metody i planowanie.
8. Tworzenie sieci i współpraca z lokalnymi podmiotami (stowarzyszenia, lokalny biznes, samorząd lokalny).
9. Praca w zespole (edukacja finansowa w ramach działalności biblioteki, podział zadań w zespole bibliotekarzy, współprowadzenie szkoleń z zakresu edukacji finansowej w bibliotece itp.).
10. Trudne sytuacje i rozwiązywanie konfliktów.
11. Monitorowanie i ocena.

Przygotowano także materiały do szkolenia dla osoby prowadzącej.

+ Materiały do wykorzystania na szkolenie stacjonarne		Modyfikuj
+ Szkolenie stacjonarne dla edukatorów i edukatorek – model finlit	Plik PDF	Modyfikuj ☒
+ Persona plakat Mężczyzna	150.6KB Plik PDF	Modyfikuj ☒
+ Persona plakat Kobieta	Plik PDF	Modyfikuj ☒
+ Rodzaje pytań		Modyfikuj ☒
+ Narzędzia facylitatora	Plik PDF	Modyfikuj ☒

Szkolenie edukatorów: Jak prowadzić szkolenia online? – wskazówki i narzędzia (2.4)

Dzięki uczestnictwu w kursie można:

- zwiększyć swoją wiedzę na temat metod kształcenia online
- poszerzyć wiedzę na temat projektowania sytuacji edukacyjnych online
- dowiedzieć się, jakie aplikacje są polecane przez praktyków szkoleń online

- zapamiętać, które elementy szkolenia stacjonarnego powinny być włączone do kształcenia zdalnego
- zwiększyć swoją czujność na częste błędy popełniane podczas szkolenia

Kukrs składa się z 5 modułów:

Moduł1: Wstęp i kluczowe rekomendacje

Moduł 2: Jak zaplanować szkolenie online?

Moduł 3: Wybrane aplikacje wspierające prowadzenie szkoleń online. Przegląd.

Moduł 4: Aplikacje to nie wszystko – o co jeszcze zadbać planując szkolenie?

Moduł 5: Błędy, których nie musicie popełniać

Oto kilka przykładów treści kursu:

Moduł 1: Jak zaplanować szkolenie online?

Szkolenie online, czyli...

„Szkolenia online” to pojemna kategoria, można w niej ująć wszystkie formy edukacji bazującej na kontakcie przez internet.

Mogą być to tzw. kursy ekranowe, pozwalające na samodzielną naukę w dowolnym momencie (asynchroniczne) – przykładem tego jest kurs, który właśnie przeglądamy.

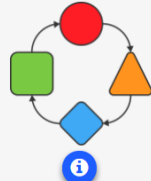
Ale to, na czym się skupiamy w tym kursie, to przygotowanie do prowadzenia szkoleń (też: spotkań czy fragmentów szkoleń) w realiach internetowych, ale w grupie, w określonym czasie. Czyli koncentrujemy się na formie, która w jak największym stopniu ma zastąpić klasyczne szkolenia stacjonarne.

Uwaga jednak – nie patrzmy na szkolenia online jak na „zwykłe szkolenia, które przekładamy 1:1 na realia zdalne”. To poważny błąd i pułapka, do tego jeszcze wrócimy.

Moduł 1: Jak zaplanować szkolenie online?

Kluczowe rekomendacje

Zanim przyjrzymy się szczegółowo, o co zadbać w czasie szkolenia, zaczniemy od trzech kluczowych rekomendacji, które warto zawsze mieć na uwadze. Kliknij niebieskie ikony poniżej obrazków, żeby je poznać.

Moduł 1: Jak zaplanować szkolenie online?

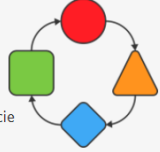
Rekomendacja 3: zaplanuj proces edukacyjny, a nie "szkolenie"

„Proces edukacyjny” zamiast „szkolenia” to wartościowa opcja niezależnie od tego, czy edukacja ma się odbywać zdalnie czy stacjonarnie. Jednak wiele osób już przyzwyczyło się, że udział w szkoleniu polega na obecności na jednym czy kilku szkoleniach i na tym się kończy.

Warto przełamać takie myślenie i edukacja online jest dobrym pretekstem do tego.

Do czego zachęcamy? Do pomyślenia o szkoleniu jako o jednym z elementów efektywnej nauki. Ważnym, być może najważniejszym, ale nie jedynym.

Na kolejnych ekranach znajdziecie dwie propozycje – wariantów może być oczywiście więcej, ale tutaj chcemy Was zainspirować, a nie dać gotowe szablony.

Rekomendacja 3: zaplanuj proces 19 / 24

Scenariusze spotkań edukacyjnych do kursów edukacji finansowej (3)

Scenariusze zawierają wskazówki, jak prowadzić zajęcia z edukacji finansowej zarówno w formie spotkań stacjonarnych w bibliotece, jak i online, czyli pozwalają na realizację kursu dla mieszkańców w formule hybrydowej (blended learning), jak również online.

Ogłoszenia

Ukryte przed studentami

Poniżej znajdują się scenariusze dla edukatorek i edukatorów, na podstawie których będzie można przygotować się do przeprowadzenia w bibliotece spotkań edukacyjnych z edukacji finansowej z mieszkańcami.

Scenariusze do prowadzenia spotkań edukacyjnych

- PL_scenariusz_Modul_1_Planowanie finansowe i budżet osobisty_poziom podstawowy_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_2_System finansowy_poziom podstawowy_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_3_Kredyty i pożyczki_poziom podstawowy_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_4_Ubezpieczenia_poziom podstawowy_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_5_Bezpieczeństwo i ochrona konsumenta_poziom podstawowy_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_6_Bank centralny_poziom podstawowy_v.final.pdf

POBIERZ FOLDER

Ogłoszenia

Poniżej znajdują się scenariusze dla edukatorek i edukatorów, na podstawie których będzie można przygotować się do przeprowadzenia w bibliotece spotkań edukacyjnych z edukacji finansowej z mieszkańcami.

Scenariusze do prowadzenia spotkań edukacyjnych

- PL_scenariusz_Modul_1_Bankowość online_poziom zaawansowany_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_2_Zakupy online_poziom zaawansowany_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_3_Bezpieczne finanse w sieci_poziom zaawansowany_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_4_Oszczędzanie i inwestowanie_poziom zaawansowany_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_5_Dziedziczenie_poziom zaawansowany_v.final.pdf
- PL_scenariusz_Modul_6_Zarabianie na emeryturze_poziom zaawansowany_v.final.pdf

POBIERZ FOLDER

Jak wziąć udział w szkoleniu FINLIT dla bibliotekarzy? – instrukcja na platformie finlit.eu

1. Zarejestruj się na platformie finlit.eu, postępuj zgodnie z instrukcją użytkownika - <https://finlit.eu/edu/mod/page/view.php?id=42>
2. Skontaktuj się z koordynatorem krajowym w Bułgarii, Polsce, Rumunii, Słowenii – to kraje partnerskie projektu FINLIT [FINLIT [Kontakt](#)] aby omówić organizację kursu edukacji finansowej w Twojej bibliotece. Zapytaj, w jaki sposób otrzymasz konto trenera na platformie finlit.eu.
3. Szkolenie FINLIT jest bezpłatne zarówno dla użytkowników bibliotek, jak i dla bibliotekarzy-edukatorów. Po przejściu serii szkoleń dla bibliotekarzy na platformie finlit.eu, otrzymują oni certyfikat facylitatora i mogą prowadzić edukację finansową dla dorosłych użytkowników w swoich bibliotekach. Bibliotekarze nie są ekspertami finansowymi – stają się przewodnikami po wiedzy finansowej dla mieszkańców.

Po pomyślnym ukończeniu kursu, każdy bibliotekarz/bibliotekarka otrzymuje automatycznie wygenerowany **Certyfikat** z unikalnym numerem.

- **Program edukacyjnych dla użytkowników bibliotek**

Znajomość zagadnień finansowych (FIN+LIT) jest jedną z kluczowych kompetencji XXI wieku. Stanowi ona połączenie **wiedzy, umiejętności i zachowań** związanych z finansami, które pomagają nam podejmować rozsądne decyzje finansowe, dzięki czemu możemy osiągnąć dobrobyt finansowy. Niezależnie od tego, jak dobrze zarządzamy naszymi finansami osobistymi, czy kiedykolwiek korzystaliśmy z usług kredytowych lub ubezpieczeniowych, jak daleko sięga nasza wiedza o systemach finansowych i strefie euro, jak duże mamy doświadczenie w robieniu zakupów przez internet lub korzystaniu z bankowości internetowej, wszyscy potrzebujemy więcej wiedzy i umiejętności, by chronić siebie i swoje rodziny w szybko zmieniającym się i bardzo złożonym współczesnym środowisku finansowym, w którym produkty i usługi finansowe stają się coraz bardziej skomplikowane i ryzykowne.

Program edukacyjny FINLIT dostarcza **wiedzy**, rozwija **umiejętności** i stymuluje **praktykę** – w trybie online i offline. Jest on oparty na metodzie blended learning, łączącej szkolenia bezpośrednie z kursami online i jest realizowany w bibliotekach publicznych przez przeszkolonych i certyfikowanych bibliotekarzy. Program jest dostępny w 5 językach – angielskim, polskim, bułgarskim, rumuńskim i słoweńskim. Składa się z dwóch poziomów – podstawowego i zaawansowanego, dostępnych w dwóch kursach e-learningowych ze scenariuszami do realizacji stacjonarnie lub online.

Kurs na poziomie podstawowym składa się z 6 modułów:

1. Planowanie finansów i budżet osobisty
2. System finansowy
3. Kredyty i pożyczki
4. Ubezpieczenia
5. Ochrona i bezpieczeństwo konsumentów
6. Bank centralny

KLUB WIEDZY 1- kurs podstawowy - edukacja finansowa

[Czytaj więcej »](#)

Kurs na poziomie zaawansowanym składa się z 6 modułów

1. Bankowość online
2. Zakupy online
3. Bezpieczne finanse w sieci
4. Oszczędzanie i inwestowanie
5. Dziedziczenie
6. Zarabianie na emeryturze

KLUB WIEDZY 2- kurs zaawansowany - edukacja finansowa

[Czytaj więcej »](#)

Treści edukacyjne są bogate i przedstawione w bardzo interesujący sposób, profesjonalnie opracowane, pełne praktycznych przykładów, interaktywnych ćwiczeń, zadań indywidualnych i grupowych, materiałów wideo i audio. Wszystkie moduły są dostosowane do systemu finansowego danego kraju oraz produktów i usług oferowanych na danym rynku finansowym.

Oto kilka przykładów:

KLUB WIEDZY 1 - kurs podstawowy - edukacja finansowa

- Uczestnicy
- Odznaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Jak wziąć udział w kursie?
- Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Definiowanie celów: zadanie 1

Spójrz na poniższą parę i zestaw celów po prawej stronie.
Jak myślisz, które cele finansowe mogą być ich celami?
Jakie inne cele mogą mieć?

Piotr, 58 lat i Anna, 56, małżeństwo, mają dwie dorosłe córki, mieszkają we własnym domu

CELE

- ♥ Kupić nowy samochód
- ♥ Kupić mieszkanie
- ♥ Wybrać się w podróż dookoła świata
- ♥ Oszczędzać na edukację dzieci
- ♥ Oszczędzać na emeryturę
- ♥ Zapewnić środki na wydatki zdrowotne

Definiowanie celów: zadanie 1   22 / 66

KLUB WIEDZY 1 - kurs podstawowy - edukacja finansowa

- Uczestnicy
- Odznaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Jak wziąć udział w kursie?
- Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Ocena sytuacji finansowej: zadanie

To jest osobisty bilans Marka. Oblicz jego wartość netto i zapisz w polu poniżej!

MAJĄTEK	PLN	ZADŁUŻENIA	PLN
Mieszkanie	200 000	Hipoteka	140 000
Depozyty bankowe	5 000	Pożyczka konsumencka	30 000
Samochód	12 000	Leasing	5 000
Fundusze inwestycyjne	10 000		
Domek letniskowy	50 000		
RAZEM	?	RAZEM	?

Obliczenia

WARTOŚĆ NETTO =

Ocena sytuacji finansowej: zadanie   31 / 66

KLUB WIEDZY 1 - kurs podstawowy - edukacja finansowa

- Uczestnicy
- Odznaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Jak wziąć udział w kursie?
- Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Łatwe budżetowanie: budżet 20-30-50

Jak to działa?

- Dziелisz swoje pieniądze (dochód) na trzy kategorie w stosunku 50%-30%-20%, zamiast 20 lub więcej kategorii. Nie można używać szczegółowego budżetu.
- Proporcje mogą być różne, aby odzwierciedlić Twoją indywidualną sytuację np. 60-30-10

50% Twojego dochodu

Wydatki stałe (potrzeby)

Kliknij, aby dowiedzieć się więcej!

30% Twojego dochodu

Elastyczne wydatki (Chce)

Kliknij, aby dowiedzieć się więcej!

20% Twojego dochodu

Indywidualne cele finansowe

Kliknij, aby dowiedzieć się więcej!

Łatwe budżetowanie: budżet 20-30-50   63 / 66

Moduł 2: System finansowy

Porównanie kosztów kredytu (1/2)

Porównaj koszt kredytu między bankiem a niebankową instytucją finansową.

Banki komercyjne

są klientami NBP, dlatego obliczanie odsetek dla klientów prywatnych i przedsiębiorstw rozpoczyna się od odsetek referencyjnych.

Zobacz przykład

Niebankowe instytucje finansowe

są klientami banków komercyjnych, dlatego obliczanie odsetek dla klientów prywatnych i małych firm handlowych rozpoczyna się od rzeczywistych kosztów w interesie banków komercyjnych.

Zobacz przykład

Porównanie kosztów kredytu (1/2) 44 / 53

Moduł 3: Kredyty i pożyczki

O czym jest ten kurs? (1/3)

1. Kredyt i pożyczka

- Jak odróżnić kredyt od pożyczki?
- Pożyczka środków finansowych a kredyt
- Co łączy pożyczki i kredyty?
- Kto udziela kredytów, a kto pożyczek?
- Źródło finansowania

2. Pożyczka między członkami rodziny

- Pożyczanie pieniędzy osobie bliskiej
- Umowa pożyczki
- Oprocentowanie pożyczki pomiędzy członkami rodziny

O czym jest ten kurs? 1/3 3 / 47

Moduł 4: Ubezpieczenia

Kryteria podziału ubezpieczeń (4/4)

Najczęściej spotykane kryteria podziału ubezpieczeń gospodarczych:

Kryterium przedmiotowe (ze względu na przedmiot ubezpieczenia)	Kryterium przystąpienia (ze względu na stopień swobody przystąpienia do ubezpieczenia)	Kryterium formy (ze względu na liczbę podmiotów objętych ochroną ubezpieczenia)
↓	↓	↓
Osobowe	Majątkowe	Obowiązkowe
	Dobrowolne	Indywidualne
		Grupowe

Kryteria podziału ubezpieczeń (4/4) 15 / 70

KLUB WIEDZY 1 - kurs podstawowy - edukacja finansowa

- Uczestnicy
- Odnaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Jak wziąć udział w kursie?
- Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Moduł 5: Ochrona i bezpieczeństwo konsumenta

Zadanie

Sprawdź się i odpowiedz na pytanie.

Jesteś przekonany, że bank, z którego korzystasz, błędnie naliczył Ci opłatę za prowadzenie konta. Co sprawdzisz przed złożeniem reklamacji?

- ogólne warunki banku
- wszystkie odpowiedzi są prawidłowe
- wysokość opłat i prowizji (cennik)
- umowę zawartą z bankiem

Kliknij, żeby dowiedzieć się więcej →

31 / 82

KLUB WIEDZY 1 - kurs podstawowy - edukacja finansowa

- Uczestnicy
- Odnaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Jak wziąć udział w kursie?
- Moduł 1: Planowanie finansów i budżet osobisty

Moduł 6: Bank centralny

Zadanie

Jest parę błędów. Spróbuj ponownie.

5/10

Spróbuj ponownie Pokaż rozwiązanie

Test końcowy

38 / 39

KLUB WIEDZY 2 - kurs zaawansowany - edukacja finansowa

- Uczestnicy
- Odnaki
- Kompetencje
- Oceny
- Cele kursu
- Mapa kursu
- Jak wziąć udział w kursie?
- Moduł 1: Bankowość online
- Moduł 2: Zakupy

Moduł 1: Bankowość online

FINANCIAL LITERACY THROUGH PUBLIC LIBRARIES

Bankowość online

Edukacja finansowa w bibliotekach publicznych

Moduł 1, poziom zaawansowany

Moduł 1: Bankowość online

1 / 76

Oszczędzanie i inwestowanie

- Moduł 5: Dziedziczenie
- Moduł 6: Zarabianie na emeryturze
- Materiały szkoleniowe
- Kokpit
- Strona główna
- Kalendarz
- Prywatne pliki
- Bank zawartości
- Moje kursy

Moduł 2: Zakupy online

Porównanie e-sklepów i platform handlowych

Warto zwrócić uwagę, że platformy handlowe dają często wyższe bezpieczeństwo zakupów poprzez stałe pozyskiwanie opinii o e-sprzedawcy i jego ofercie.

Porównanie e-sklepów i platform 17 / 45

Oszczędzanie i inwestowanie

- Moduł 5: Dziedziczenie
- Moduł 6: Zarabianie na emeryturze
- Materiały szkoleniowe
- Kokpit
- Strona główna
- Kalendarz
- Prywatne pliki
- Bank zawartości
- Moje kursy

Moduł 3: Bezpieczne finanse w sieci

Jak zabezpieczyć komputer, tablet, telefon? (1/2)

- Żeby bezpiecznie korzystać z bankowości elektronicznej, Twój komputer, tablet lub telefon musi mieć oryginalne i aktualne oprogramowanie. Producenci oprogramowania co jakiś czas udostępniają aktualizacje mające na celu m.in. zwiększenie bezpieczeństwa. Bardzo stare wersje programów, w tym systemów operacyjnych, nie są już aktualizowane przez producentów i dlatego nie są bezpieczne.
- Każde urządzenie powinno być również zabezpieczone programem antywirusowym. Przestępcy działający w Internecie, często zwani hakerami, tworzą tzw. wirusy, czyli złośliwe programy, które potrafią np. wykraść dane z komputerów. Dane te mogą posłużyć do kradzieży i wyludzeń. Program antywirusowy zabezpiecza komputer przez zakusami hakerów.

Jak zabezpieczyć komputer, tablet, 8 / 58

Oszczędzanie i inwestowanie

- Moduł 5: Dziedziczenie
- Moduł 6: Zarabianie na emeryturze
- Materiały szkoleniowe
- Kokpit
- Strona główna
- Kalendarz
- Prywatne pliki
- Bank zawartości
- Moje kursy

Moduł 4: Oszczędzanie i inwestowanie

Oszczędzanie a inwestowanie (4/4)

Poczytaj, czym się różni oszczędzanie od inwestowania.

<p>OSZCZĘDZANIE</p> <p>↓</p> <p>Bezpieczne przechowywanie naszych nadwyżek finansowych, którego celem jest nie stracić kapitału, uchronić środki przed wpływem inflacji oraz zapewnić ich pomnażanie (relatywnie powolne).</p>	<p>INWESTOWANIE</p> <p>↓</p> <p>Pomnażanie posiadanego kapitału, którego celem jest maksymalizowanie zysku, ale przy odpowiednim poziomie ryzyka; inwestujemy tylko część swoich rezerw finansowych i rozdzielamy je na różne „przepródkki”.</p>
---	---

Oszczędzanie a inwestowanie (4/4) 10 / 66

W jaki sposób wziąć udział w kursie?

- Zarejestruj się na platformie finlit.eu – postępuj zgodnie z instrukcją użytkownika <https://finlit.eu/edu/mod/page/view.php?id=42>
- Skontaktuj się z jedną z bibliotek publicznych, która prowadzi szkoelnia FINLIT i uzyskaj informacje na temat nadchodzących kursów – zapytaj o kurs w Twojej bibliotece lub skontaktuj się z koordynatorem krajowym <https://finlit.eu/edu/mod/page/view.php?id=7>
- Określ swój poziom i rozpocznij – zalecamy rozpoczęcie od poziomu podstawowego, a następnie poszerzanie wiedzy o moduły zaawansowane.

Kursy FINLIT są bezpłatne i prowadzone przez certyfikowanych bibliotekarzy-edukatorów, przewodników po wiedzy finansowej – za pośrednictwem bibliotek publicznych.

Po pomyślnym ukończeniu kursu, każdy uczestnik/uczestniczka otrzymuje automatycznie wygenerowany **Certyfikat** z unikalnym numerem.

2. | PODEJŚCIE PARTNERÓW PROJEKTU (BUŁGARIA, POLSKA, RUMUNIA, SŁOWENIA – WSKAZÓWKI DLA MULTIPLIKATORÓW)

2.1 Pomysł na realizację – przygotowanie kursów dla bibliotekarzy i bibliotekarek oraz użytkowników biblioteki

Program przygotowania bibliotekarzy do prowadzenia w bibliotekach edukacji finansowej dorosłych użytkowników bibliotek został przygotowany po analizie oferty i potrzeb w zakresie edukacji finansowej w czterech krajach partnerskich projektu. Posłużyły one również do stworzenia katalogu zagadnień finansowych, które zostały uwzględnione w programie szkolenia dorosłych użytkowników bibliotek. Wnioski zostały zebrane we wspomnianym już raporcie "Financial Literacy Through Public Libraries – Good Practices Mapping Report" dostępnym w języku angielskim na platformie finlit.eu.

Kursy e-learningowe przygotowane na platformie finlit.eu są przeznaczone dla dorosłych użytkowników bibliotek, osób, które nie są profesjonalistami w dziedzinie finansów i nie posiadają wiedzy finansowej. Nauka z wykorzystaniem przygotowanych kursów wymaga kompetencji cyfrowych na poziomie pozwalającym na obsługę przeglądarki internetowej, korzystanie ze stron internetowych, zakładanie indywidualnych kont w różnych serwisach, obsługę skrzynki e-mail.

Program edukacyjny FINLIT dostarcza wiedzy, rozwija umiejętności i stymuluje praktykę – w trybie online i offline. Opiera się na metodzie hybrydowej (blended learning), łączącej szkolenie bezpośrednie (stacjonarnie, w bibliotece) z kursami online, i jest realizowany w bibliotekach publicznych przez przeszkolonych i certyfikowanych bibliotekarzy. Program jest dostępny w 5 językach – angielskim, polskim, bułgarskim, rumuńskim i słoweńskim i składa się z dwóch poziomów – podstawowego i zaawansowanego. Istnieją dwa kursy e-learningowe. Przygotowano również scenariusze zajęć dla bibliotekarzy i bibliotekarek prowadzących, wraz ze wskazówkami, jak prowadzić zajęcia zarówno stacjonarnie jak i online.

2.2 Co zrobiliśmy? – wybrane dane i opis procedury (Resume);

Bułgaria

Fundacja Global Libraries Bulgaria Foundation (GLBF) zrealizowała projekt w ścisłej współpracy z Regionalną Biblioteką w Russe, która jest jedyną biblioteką w Bułgarii posiadającą jakiegokolwiek, nawet niewielkie, doświadczenie w edukacji finansowej dorosłych. Pilotaż odbył się w regionie Russe - dużej jednostce administracyjnej w północnej Bułgarii. Biblioteki zostały wybrane w wyniku oficjalnego zaproszenia ogłoszonego przez Global Libraries Foundation wśród członków sieci bibliotecznej w tym regionie. Wszystkie biblioteki należące do sieci GLBF są technicznie przygotowane do zapewnienia dostępu do platformy FINLIT (komputery, oprogramowanie, przestrzeń szkoleniowa). Szczególną uwagę zwrócono

na biblioteki publiczne w małych miastach i na obszarach wiejskich. Opracowano formularz zgłoszeniowy, a wszyscy zainteresowani kandydaci złożyli go na ręce dyrektora GLBF.

Przy ocenie wniosków brano pod uwagę następujące kryteria:

- motywacja do udziału w etapie pilotażu,
- umiejętności informatyczne
- wcześniejsze doświadczenie w szkoleniu dorosłych.

Do udziału w procesie pilotażowym w Bułgarii wybrano 5 bibliotek – jedną bibliotekę regionalną i 4 biblioteki typu chitalishte. Biblioteki te znajdowały się w różnych miejscach – jedna w małym mieście, a 3 biblioteki wiejskie. Przeszkolono 10 bibliotekarzy, którzy otrzymali certyfikat trenera.

Szkolenie pilotażowe dla bibliotekarzy w Bułgarii miało formę hybrydową. Program finansowy był prowadzony wyłącznie online, natomiast program ToT był prowadzony w formie mieszanej, łączącej edukację online i tradycyjną, bezpośrednią.

Szkolenie rozpoczęło się od kursów finansowych dla bibliotekarzy, obejmujących serię webinarów i modułów finansowych. Obie części programu finansowego – podstawowa i zaawansowana - były prowadzone online na platformie FINLIT. Zastosowano dwa rodzaje e-learningu:

- Szkolenie synchroniczne – interakcja w czasie rzeczywistym bibliotekarzy z ekspertem finansowym i trenerem kluczowym za pośrednictwem wirtualnej sali lekcyjnej na platformie;
- Szkolenie asynchroniczne – brak interakcji bibliotekarzy z trenerami i ekspertami, wspomagane samokształcenie z jasnymi instrukcjami oraz możliwość kontaktu z trenerem i zadawania pytań;

Mimo że certyfikaty za kursy finansowe były wydawane elektronicznie, nie były wysyłane pocztą do bibliotekarzy. Certyfikaty zostały wydrukowane, a podczas szkolenia LTT online zorganizowano ceremonię certyfikacji, w której uczestniczyli bibliotekarze ze wszystkich krajów projektu.

Po uzyskaniu certyfikatów z podstawowych i zaawansowanych kursów finansowych, bibliotekarze przystąpili do realizacji programu ToT w formacie hybrydowym. Kurs online był prowadzony na platformie, ponownie z wykorzystaniem szkolenia synchronicznego i asynchronicznego dla różnych modułów. Wyniki oceniane były za pomocą testu oceniającego, a certyfikaty wydawane były wyłącznie drogą elektroniczną. Część stacjonarna szkolenia została przeprowadzona w Bibliotece Regionalnej w Russe.

Szkolenie pilotażowe dla dorosłych użytkowników również odbyło się w formacie blended. Bibliotekarze zaprosili swoich uczestników do każdej biblioteki i zaprezentowali projekt oraz platformę. Następnie przystąpili do realizacji modułów finansowych, łącząc szkolenie online na platformie ze szkoleniem tradycyjnym. Większość szkoleń odbywała się w bibliotece, z wykorzystaniem dostępnych komputerów i przestrzeni szkoleniowych, z nielicznymi wyjątkami, kiedy bibliotekarze szkolili swoich użytkowników na odległość. W fazie pilotażowej w Bułgarii wzięło udział 37 użytkowników końcowych, z których 34 ukończyło kurs finansowy

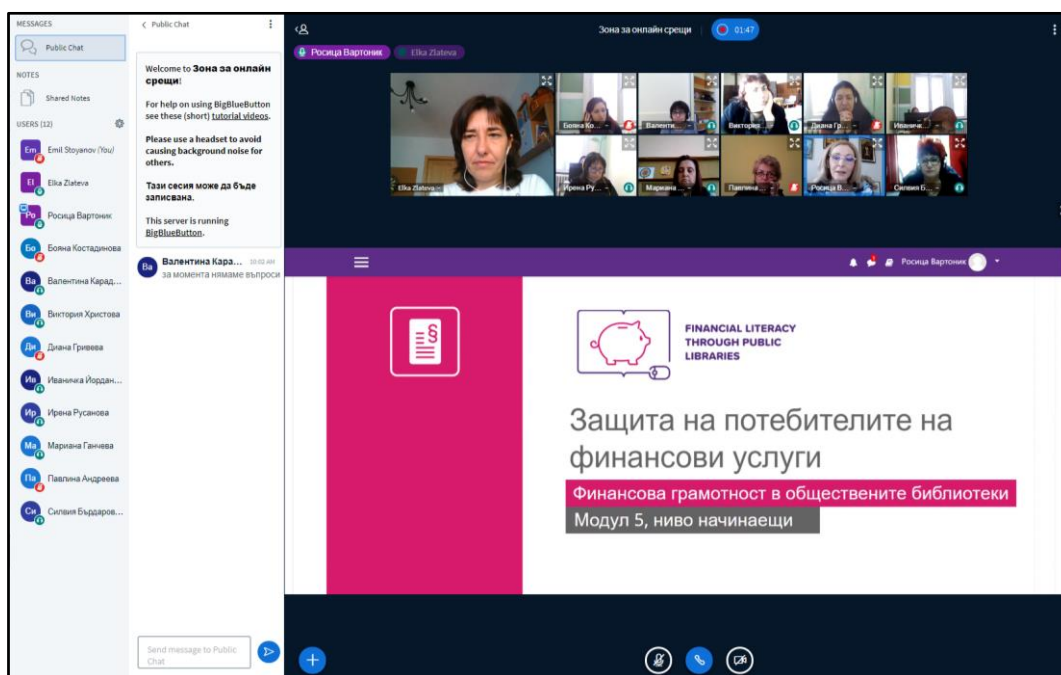
i otrzymało automatycznie wygenerowane certyfikaty. Dodatkowo, niektóre biblioteki zorganizowały małe ceremonie certyfikacji, a nawet dodały do certyfikatów pudełka do przechowywania prosiąt, aby nagrodzić wysiłek włożony przez uczestników podczas szkolenia i zachęcić ich do stosowania zdobytej wiedzy i umiejętności.

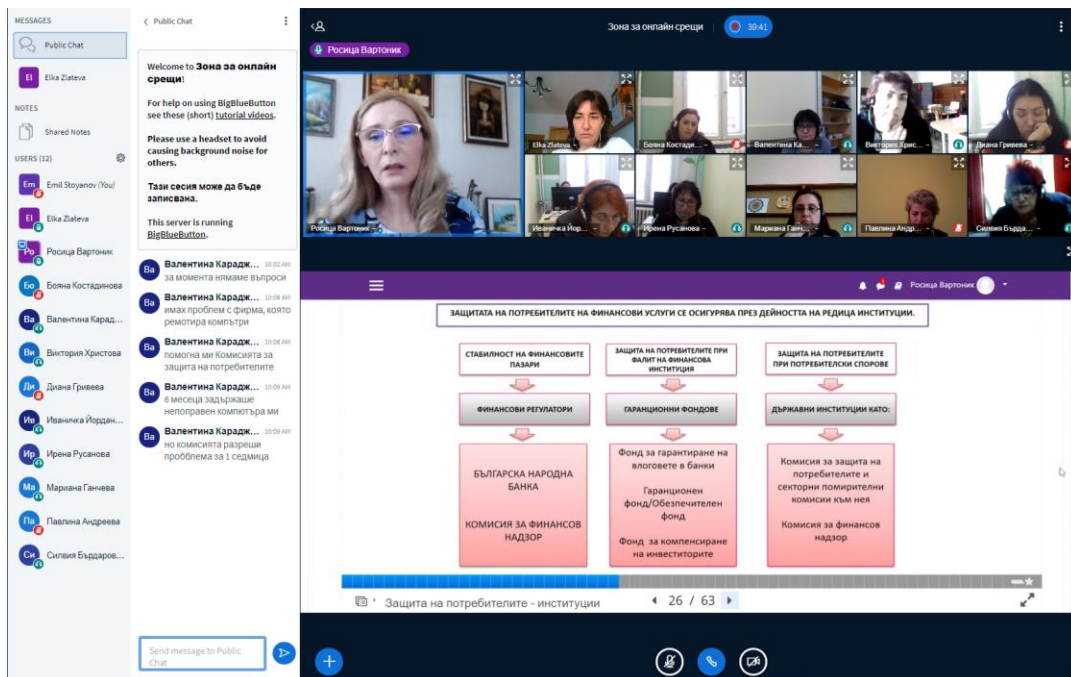
Zespół szkoleniowy w Bułgarii składa się z trzech kluczowych trenerów – eksperta finansowego, eksperta ds. programu i eksperta ds. platformy. Połączenie tych trzech profili okazało się bardzo udane, a bułgarski zespół nie napotkał żadnych problemów.

Zgodnie z kryteriami wyboru, wszyscy bibliotekarze, którzy wzięli udział w etapie pilotażowym w Bułgarii, posiadali bardzo dobre umiejętności cyfrowe. Nie napotkali żadnych problemów podczas własnych szkoleń - z łatwością zarejestrowali się i korzystali z platformy, zawsze punktualnie przychodzili na sesje online i webinaria, zaliczyli wszystkie moduły i testy oceniające, wszyscy wzięli udział w bezpośrednim szkoleniu w Bibliotece Regionalnej Russe. Regularna komunikacja i jasno określone zadania miały kluczowe znaczenie dla wyników.

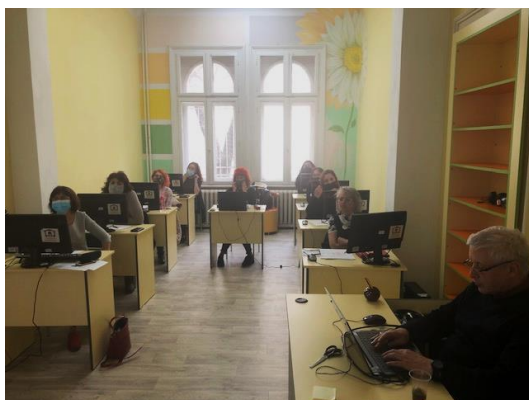
Jednak dla wszystkich sytuacja zmieniła się, gdy sami stali się trenerami, ponieważ żaden z bibliotekarzy nie miał doświadczenia w edukacji online. Zespół szkoleniowy z wyprzedzeniem dostrzegł tę potrzebę i przygotował ćwiczenia praktyczne po programie ToT, a tuż przed szkoleniem użytkowników końcowych. Prowadzeni przez kluczowych ekspertów projektu, bibliotekarze zrealizowali jeden moduł finansowy na platformie jako demonstrację i praktyczne ćwiczenie zmiany, jaka zaszła w ich roli – ze szkolonych na trenerów. Ćwiczenie to zostało przeprowadzone w sali komputerowej Biblioteki Regionalnej w Russe, gdzie bibliotekarze zostali podzieleni na dwie grupy – jedna reprezentowała trenerów, a druga stażystów. Uczyli się, jak rejestrować użytkowników na platformie, jak zapisywać ich na kursy, jak nawigować ich po treściach i testach oceniających itp.

Biblioteka regionalna "Lyuben Karavelov" Ruse. Webinaria na temat projektu FINLIT prowadzone przez ekspertów.

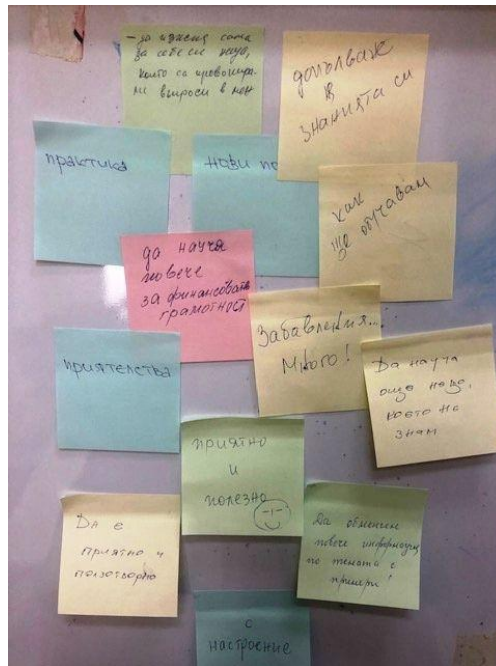

Biblioteka Regionalna "Lyuben Karavelov" Ruse. Szkolenie stacjonarne ToT dla bibliotekarzy- edukatorów. Bibliotekarze prowadzą kurs e-learningowy ToT na platformie

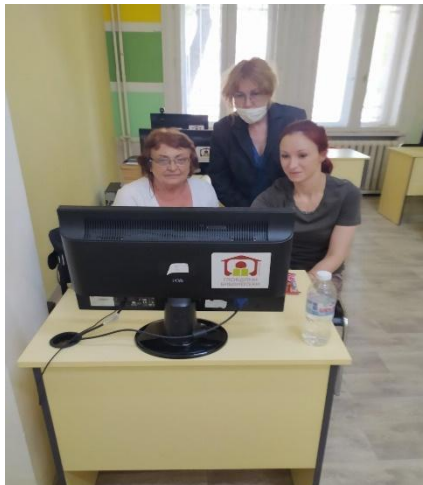
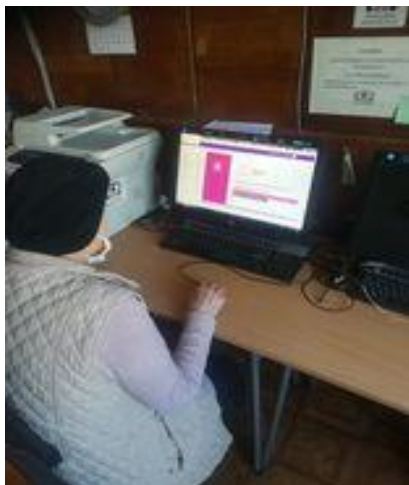

Biblioteka Regionalna "Lyuben Karavelov" Ruse. Szkolenie ToT dla bibliotekarzy-edukatorów, stacjonarne. Bibliotekarze pracujący w grupach wykonują ćwiczenia i dzielą się swoimi doświadczeniami.

Biblioteka Regionalna "Lyuben Karavelov" Ruse. Szkolenie stacjonarne ToT dla bibliotekarzy-edukatorów. Bibliotekarze-edukatorzy z certyfikatami uzyskanymi po szkoleniu ToT wraz z ekspertami z projektu FINLIT.

Biblioteka Regionalna
"Lyuben Karavelov" Ruse.
Szkolenie dla użytkowników
biblioteki.

Polska

Polska nie po raz pierwszy zaprosiła biblioteki do udziału w projekcie edukacji finansowej, dlatego realizując FINLIT wykorzystano wcześniejsze doświadczenia. Biblioteki zostały wybrane w wyniku rekrutacji online ogłoszonej na portalu www.biblioteki.org, który od wielu lat jest głównym kanałem komunikacji Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI) z bibliotekami - ogłoszenie jest dostępne na stronie https://biblioteki.org/aktualnosci0/Zglos_sie_do_projektu_Edukacja_finansowa_w_bibliotekach_publicznych.html. Wykorzystano również media społecznościowe (FB) oraz portal dla bibliotekarzy i przyjaciół bibliotek www.labib.pl. Biblioteki zgłaszające się do udziału w pilotażu wypełniały formularz online. Zasady rekrutacji bibliotek zostały określone w Regulaminie rekrutacji do projektu. Zawierał on obowiązki biblioteki, kryteria wyboru oraz korzyści wynikające z udziału w projekcie. Przy ocenie zgłoszeń brane były pod uwagę następujące kryteria:

- zaplecze logistyczne biblioteki (sprzęt, oprogramowanie, przestrzeń do prowadzenia spotkań z zakresu edukacji finansowej,
- doświadczenie biblioteki w prowadzeniu zajęć edukacyjnych z osobami dorosłymi,
- doświadczenie biblioteki w realizacji różnorodnych działań dla mieszkańców w czasie pandemii (w tym działania online, hybrydowe lub stacjonarne z zachowaniem reżimu sanitarnego w czasie pandemii covid-19),
- pomysł na prowadzenie edukacji finansowej (temat, grupa docelowa, sposób dotarcia do potencjalnych osób zainteresowanych edukacją finansową),
- doświadczenia bibliotekarzy w prowadzeniu edukacji dorosłych użytkowników.

W Polsce prawie 10% bibliotek publicznych - głównie z terenów wiejskich i małych miast – zdobyło już w poprzednich latach doświadczenie w prowadzeniu edukacji finansowej. Nie były to jednak zajęcia stałe, lecz kursy prowadzone raz na jakiś czas, najczęściej z osobami starszymi (55+) w grupach 5-20 osobowych metodą blended learning. Większość bibliotek prowadzi jednak stale różne zajęcia edukacyjne dla dorosłych użytkowników, często z zakresu edukacji cyfrowej. Ze względu na duże zainteresowanie bibliotek programem pilotażowym FINLIT, do udziału w nim przyjęto 20 bibliotek różnego szczebla, tj. biblioteki z gmin wiejskich i miejskich, biblioteki pełniące funkcje bibliotek powiatowych oraz biblioteki pedagogiczne z różnych regionów Polski (np. z Warszawy, Łodzi, Lublina), jak również ze średnich miast i mniejszych miejscowości (np. Czernikowo, Mamlicz, Mościsko). Spotkania z zakresu edukacji finansowej w ramach pilotażu prowadzone były przez 32 bibliotekarzy i 2 informatyków pracujących w bibliotece. 32 bibliotekarzy-edukatorów oraz 121 mieszkańców gmin, dorosłych użytkowników z tych bibliotek, zarejestrowało się na platformie i przetestowało przygotowaną ofertę edukacji finansowej. W sumie były to 153 osoby z Polski!

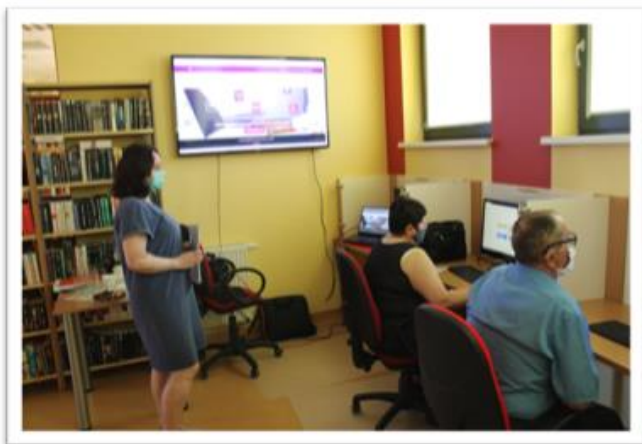
Pilotaż rozpoczął się od wdrożenia i przetestowania przez bibliotekarzy-edukatorów internetowego kursu edukacji finansowej dla użytkowników na platformie finlit.eu (po 6 modułów kursu na poziomie podstawowym i zaawansowanym). Następnie bibliotekarze-edukatorzy zrealizowali kurs e-learningowy ToT online (5 modułów) - szkolenie asynchroniczne. Pracowali indywidualnie, konsultując je z ekspertami podczas warsztatów online. Przekazywali też szczegółowe uwagi dotyczące treści kursów oraz funkcjonowania platformy finlit.eu. W ramach cyklu szkoleń prowadziliśmy webinaria, ale w większości bibliotekarze uczestniczyli w warsztatach interaktywnych (szkolenia synchroniczne). Ze względu na pandemię wirusa Covid-19 wszystkie szkolenia dla bibliotekarzy-edukatorów odbywały się online. Z konieczności położyliśmy większy nacisk na prowadzenie szkoleń i spotkań online - nie tylko pod względem narzędziowym, ale także metodycznym.

Przeszkoleni bibliotekarze prowadzili następnie spotkania z zakresu edukacji finansowej w swoich bibliotekach. W zależności od możliwości biblioteki (związanych m.in. z ograniczeniami narzuconymi przez pandemię wirusa Covid-19) i potrzeb użytkowników, prowadzili oni kursy na miejscu w bibliotekach (w bardzo małych grupach), online lub w formule mieszanej:

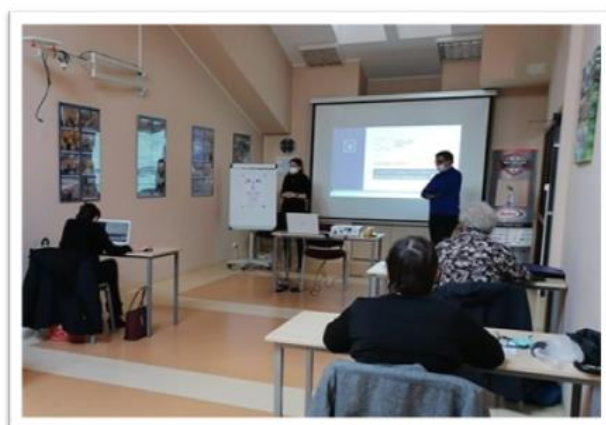
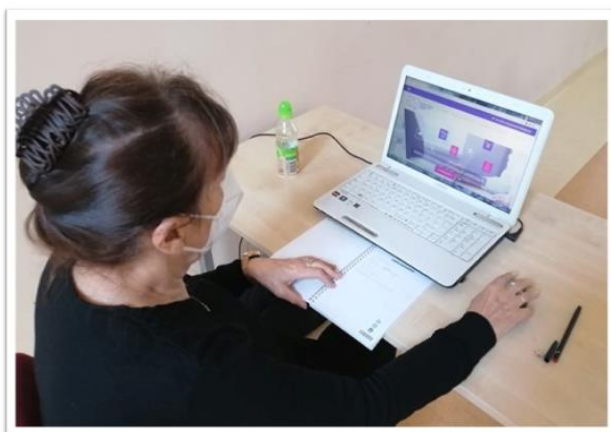
- 10 bibliotek, pomimo pandemii, zdecydowało się oferować zajęcia wyłącznie stacjonarnie, w bibliotece;
- 6 bibliotek prowadziło zajęcia wyłącznie online (poprzez Zoom, Jitsi, MS Teams);
- 4 biblioteki pracowały hybrydowo.

Wyniki pilotażu projektu FINLIT w polskich bibliotekach zbadaliśmy za pomocą ankiet ewaluacyjnych skierowanych do użytkowników końcowych projektu, czyli mieszkańców gmin, oraz do bibliotekarzy-edukatorów z bibliotek uczestniczących w fazie pilotażowej projektu FINLIT. Wynika z nich, że pilotaż odbył się w 19 gminach, a kursy dla użytkowników bibliotek przeprowadzono w 20 miejscowościach. Z edukacji finansowej prowadzonej przez 23 bibliotekarzy skorzystało 121 mieszkańców - wszyscy otrzymali certyfikaty ukończenia kursów z zakresu finansów, a bibliotekarze również certyfikaty edukatorów. Szkolenia były prowadzone w formie osobistej (10 bibliotek), online (6 bibliotek) oraz hybrydowej – 4 biblioteki.

Maj/czerwiec 2021 r., Polska. Kursy edukacji finansowej prowadzone przez bibliotekarzy-edukatorów w pracowni komputerowej. 1) Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Jakuba Wojciechowskiego w Barcinie.

2) Public Library of Solec Kujawski.

Jak wynika z odpowiedzi udzielonych w ankiecie ewaluacyjnej przeprowadzonej wśród bibliotekarzy-edukatorów po zakończeniu pilotażu projektu FINLIT, na którą odpowiedziało 28 spośród 32 bibliotekarzy-edukatorów, największym wyzwaniem dotyczącym cyklu szkoleń w bibliotekach okazały się:

- Długość i intensywność kursu (ponad 30 godzin efektywnego nauczania) – był on czasochłonny i dla wielu bibliotekarzy stanowił dodatkowe godziny pracy (np. bibliotekarze podkreślali, że "znacznie ciekawiej byłoby zdobywać wiedzę o finansach

uczestnicząc w spotkaniu na żywo ze specjalistą, niż samodzielnie przechodzić przez poszczególne etapy szkolenia na platformie"; dlatego bardziej ceniono interaktywne warsztaty online niż webinaria, ze względu na możliwość dyskusji z ekspertami;

- Różny stopień przygotowania bibliotekarzy do prowadzenia edukacji finansowej, a także różny stopień znajomości narzędzi i technik prowadzenia szkoleń online był wyzwaniem zarówno dla tych, którzy mieli większą wiedzę, jak i dla tych, którzy dopiero stawiali pierwsze kroki w tej dziedzinie;
- Podkreślano, że prowadzenie edukacji finansowej online jest szczególnie trudne dla osób, które nie mają żadnego doświadczenia w kwestiach finansowych i nie ukończyły studiów ekonomicznych;
- Międzynarodowe spotkania w formacie online dla osób nieznających języka angielskiego lub znających go w stopniu niewystarczającym nie były atrakcyjne, gdyż wykluczały możliwość swobodnej dyskusji i wymiany doświadczeń.

W zakresie tematyki kursów edukacji finansowej bibliotekarze wskazywali, że pożądana byłaby elastyczność w doborze modułów, tak aby można było realizować wybrane zagadnienia z kursu podstawowego i zaawansowanego (kursy na platformie finlit.eu zostały zaplanowane jako dwa odrębne kursy, po 6 modułów każdy - po ukończeniu całego kursu można uzyskać certyfikat).

Przy organizowaniu edukacji finansowej dla użytkowników bibliotek dużym wyzwaniem była niemożność zorganizowania spotkań w trybie stacjonarnym, co dotyczyło większości bibliotek ze względu na pandemię wirusa Covid-19. Prowadzenie szkoleń wyłącznie w formie online było zajęciem trudnym i męczącym. Ponadto szkolenia stacjonarne to także okazja do wymiany doświadczeń między uczestnikami.

Bibliotekarze wskazywali także na problemy techniczne związane z działaniem platformy Moodle - zgłaszali błędy tekstowe do poprawienia, poprawki w pisaniu modułów, sposobie oznaczania stron testami czy ćwiczeniami. Nie mieli natomiast problemów z rejestracją i logowaniem. 70% bibliotekarzy pozytywnie oceniło platformę także pod względem nawigacji, grafiki i struktury kursu. Ponad 92% bibliotekarzy uznało również, że treść kursu jest bardzo przydatna i dostosowana do potrzeb mieszkańców.

Z ankiety ewaluacyjnej przeprowadzonej wśród użytkowników końcowych (ankietę wypełniło 119 osób ze 121 uczestników kursu) po zakończeniu pilotażu projektu FINLIT spłynęły informacje o trudnościach w korzystaniu z platformy. Były to głównie problemy techniczne w trakcie kursu, związane z nieprawidłową edycją treści, które zgłosiło 20 osób (ok. 17% respondentów), podkreślając jednak, że były one na bieżąco wyjaśniane przez edukatorów. Zgłaszano również problemy z połączeniem internetowym, co powodowało problemy z zapisywaniem wyników. Ponad 82% respondentów nie miało problemów z korzystaniem z platformy.

Rumunia

Biblioteka okręgowa Hunedoara-Deva "Ovid Densusianu" ("Ovid Densusianu" Hunedoara-Deva County Library) była partnerem rumuńskim odpowiedzialnym za realizację projektu w Rumunii. Choć nie jest to duża instytucja ani doświadczona w tego typu projektach, biblioteka miała już doświadczenie w prowadzeniu zajęć z edukacji finansowej (IQ Money

i Money on the Net, a nawet zajęcia dla dyplomowanych księgowych), a niektórzy bibliotekarze byli certyfikowanymi trenerami.

Cele fazy pilotażowej dla zespołu rumuńskiego były następujące:

- testowanie dwóch kursów: kursu internetowego Training of Trainers (ToT) oraz kursu edukacji finansowej (na obu poziomach, zarówno dla bibliotekarzy, jak i użytkowników końcowych);
- udoskonalenie kursów zarówno pod względem merytorycznym, jak i technicznym;
- stworzenie podstaw dla krajowej sieci bibliotek publicznych, które przyjąłby i prowadziły kursy FINLIT.

Koordynatorka projektu w Rumunii, Mariana Marian, przygotowała wystąpienie, w którym przedstawiła potrzebę edukacji finansowej, opisała cele projektu i krótko zaprezentowała dwa kursy. Zaproponowała, aby kilka bibliotek powiatowych stało się centrami pilotażowymi projektu FINLIT. Zwróciła się także do tych bibliotek o wyznaczenie doświadczonego bibliotekarza-trenera, który mógłby współpracować z innymi bibliotekarzami ze swojego powiatu lub nawet z innych powiatów i pomagać im we wdrażaniu programu edukacji finansowej w ich bibliotekach.

Następnie rumuński zespół FINLIT wybrał 5 dużych bibliotek powiatowych, kierując się następującymi kryteriami:

- gotowość do realizacji kursów edukacji finansowej w swoich powiatach (wyrażona w ankiecie wstępnej),
- potencjał w zakresie prowadzenia kursów,
- dotychczasowa udana współpraca,
- położenie geograficzne (aby mogli korzystać ze szkoleń innych trenerów z sąsiednich powiatów).

Pilotaż w Rumunii został podzielony na (1) szkolenia przeprowadzone przez Bibliotekę Okręgową Hunedoara-Deva "Ovid Densusianu", w których uczestniczyło 5 wyżej wymienionych głównych bibliotek okręgowych, ale także 7 mniejszych bibliotek miejskich i wiejskich z okręgu Hunedoara (2) szkolenia przeprowadzone przez 5 głównych bibliotek okręgowych z udziałem bibliotekarzy i użytkowników z ich okręgów.

Ze względu na sytuację pandemiczną i odległość, szkolenia z 5 głównymi bibliotekami powiatowymi odbywały się wyłącznie online. Zaczęliśmy od szkolenia dla trenerów, a dopiero potem kontynuowaliśmy naukę na dwóch poziomach edukacji finansowej. Spotkania odbywały się w każdy czwartek i podczas pierwszego z nich stworzyliśmy dokument Google, w którym wszyscy bibliotekarze uczestniczący w szkoleniu mogli umieszczać swoje uwagi, pytania (na następne spotkanie) lub błędy techniczne, merytoryczne czy nawet gramatyczne, na które się natknęli. Biorąc pod uwagę fakt, że wszyscy oni byli certyfikowanymi i dość doświadczonymi trenerami, szkolenie dla trenerów było swego rodzaju rozgrzewką przed kursami z zakresu edukacji finansowej, które uważali za bardziej problematyczne. Jednak i na tym etapie nie napotkali większych problemów - uznali moduły za łatwe do zrozumienia, interesujące i zabawne. Pomijając fakt, że nauczanie online i korzystanie z Zoomu było dla nas czymś nowym, napotkane problemy miały głównie charakter techniczny i były łatwe do

naprawienia: niektórzy uczestnicy nie otrzymali pocztą linku do rejestracji, oceny nie zawsze były zapisywane w katalogu po ukończeniu modułu, platforma nie wydawała świadectw ukończenia kursu od razu lub w odpowiedniej formie.

Szkolenia z 7 mniejszymi bibliotekami (miejskimi i wiejskimi) z okręgu Hunedoara również odbywały się tylko online. Najtrudniejszą częścią szkolenia dla bibliotekarzy z mniejszych bibliotek była ich początkowa niechęć. Z jednej strony tematyka edukacji finansowej i finansów osobistych wydawała się czymś trudnym, o czym zarówno bibliotekarze, jak i użytkownicy nie czuliby się komfortowo rozmawiając, z drugiej zaś strony komponent internetowy kursu był dużym czynnikiem zniechęcającym (pomimo faktu, że wszystkie biblioteki w okręgu Hunedoara posiadały komputery i - czasami zawodne - połączenie z Internetem). Podążaliśmy tą samą ścieżką, co w przypadku 5 dużych bibliotek powiatowych: najpierw szkolenie dla trenerów, które było krótsze i uważane za łatwiejsze, a następnie kursy edukacji finansowej. Spotkania odbywały się raz w tygodniu, a w celu utrzymania kontaktu przez resztę czasu utworzyliśmy grupę WhatsApp - wydawała się mniej nieformalna, bardziej przyjazna niż dokument Google. Tutaj bibliotekarze swobodnie dyskutowali, a nawet zachęcali się wzajemnie do ponownej próby rozwiązania testu, jeśli poprzednio uzyskana ocena nie była wystarczająca.

Oprócz tych dwóch grup mieliśmy także dwóch wolontariuszy z Rumunii, mieszkających w Niemczech, którzy uczestniczyli w obu kursach (ToT i edukacji finansowej).

Drugi etap fazy pilotażowej, w którym 5 głównych bibliotek powiatowych przeprowadziło kurs dla swoich bibliotekarzy i studentów, przebiegał różnie: 2 biblioteki zdecydowały się przeprowadzić zajęcia na miejscu, 2 online, a 1 wycofała się i obiecała spróbować w 2022 roku. W większości przypadków szkolenie przebiegało zgodnie z tą samą ścieżką (najpierw ToT, potem moduły finansowe), z typowymi, choć drobnymi problemami technicznymi (ogólnie rzecz biorąc, tymi opisanymi powyżej). Jednak ze względu na pandemię niektóre zajęcia, które rozpoczęły się na miejscu, musiały zostać dokończone online.

W fazie pilotażowej wzięło udział 30 bibliotek: najpierw 5 bibliotek powiatowych, do których zwróciliśmy się na początku, oraz 7 mniejszych bibliotek z powiatu Hunedoara (2 miejskie i 5 wiejskich). Następnie 5 bibliotek powiatowych zorganizowało własne zajęcia FINLIT dla pozostałych 18 bibliotek. Jeśli chodzi o liczbę osób uczestniczących w szkoleniu dla trenerów, wzięło w nim udział 30 bibliotekarzy i 2 wolontariuszy. Te 32 osoby uczestniczyły także w kursach edukacji finansowej (na obu poziomach), a dołączyło do nich kolejnych 10 użytkowników bibliotek, dzięki czemu 42 osoby ukończyły kursy edukacji finansowej.

Rumunia. Szkolenie online dotyczące pilotażowego projektu FINLIT zorganizowane dla 5 krajowych trenerów z 5 bibliotek pilotażowych.

Prenume / Nume	Modulul 4: Soluționarea c...	Modulul 5: Instrumente on...	Modulul 6: Codul de etică ...	Test de evalu...
Manuela Anghel	-0	-0	9,00	
Traian Marian	-0	-0	8,00	
Livia Marin Dumitru	-0	-0	-0	
Liliana Moga	-0	-0	8,00	
Floricel Popa	-0	-0	9,00	
Alice Roman	-0	-0	-0	
Nicoleta Vasi	-0	-0	-0	
Medie generală	-	-	8,5	

Despre ce este vorba în acest curs

3. Inflația și stabilitatea monetară

- Inflația și deflația
- Ținta inflației
- Valoarea aurului în economie
- Valoarea banilor în economie
- Stabilitatea prețurilor

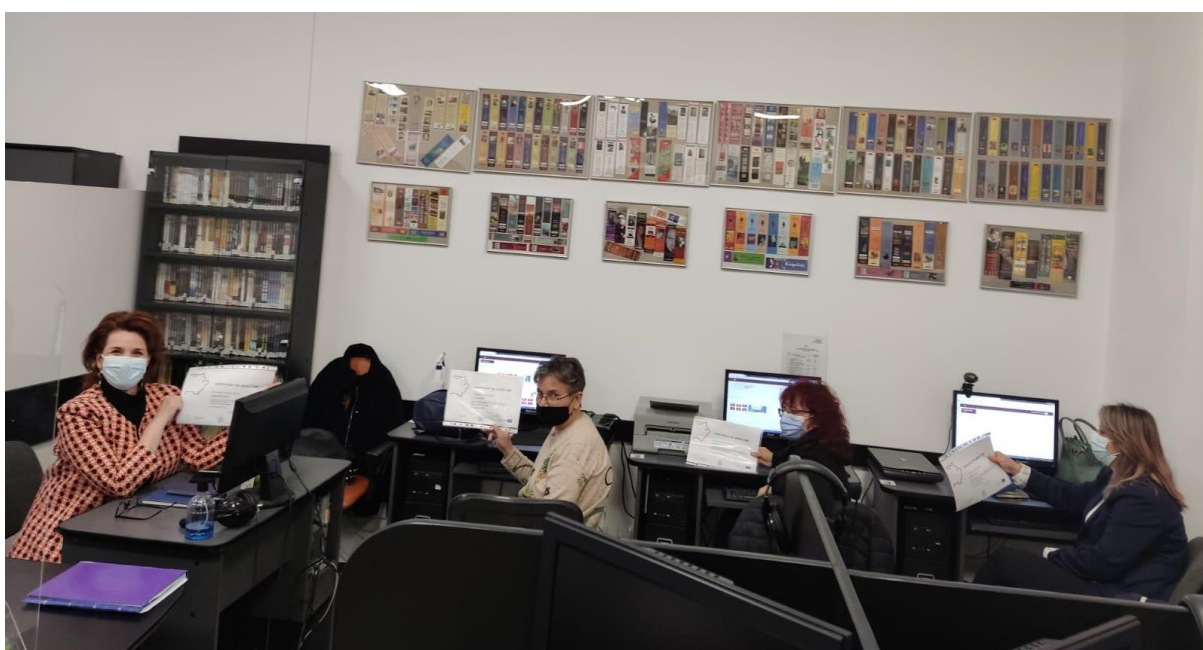
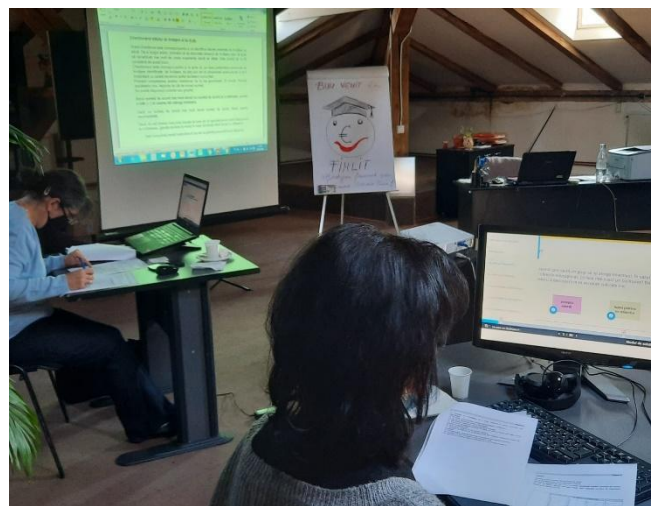
4. Rata dobânzii Băncii Centrale

- Care este rata dobânzii Băncii Centrale?
- Consecințele modificării ratei dobânzii Băncii Centrale

Dokumentacja szkolenia ToT dla bibliotekarzy-edukatorów przeprowadzonego w okręgach Vaslui, Brașov i Buzău (Rumunia).

Dokumentacja szkolenia ToT dla bibliotekarzy-edukatorów przeprowadzonego w okręgach Vaslui, Braşov i Buzău (Rumunia).

Pilotażowy kurs edukacji finansowej FINLIT dla użytkowników końcowych (mieszkańców) w okręgu Vaslui podczas pandemii wirusa Covid-19.

Słowenia

Do fazy pilotażowej Słoweńska Biblioteka Narodowa i Uniwersytecka (NUK) zaprosiła wszystkie biblioteki publiczne, które w ankiecie przeprowadzonej w 2019 r. wyraziły zainteresowanie prowadzeniem kursów wiedzy o finansach dla swoich użytkowników. Na zaproszenie NUK odpowiedziały tylko 4 biblioteki miejskie, dwie centralne regionalne i dwie gminne.

Mimo że dyrektorzy tych bibliotek obiecali większą liczbę uczestników, w kursach pilotażowych NUK wzięło udział tylko 7 osób. W związku z pandemią wirusa Covid-19 bardzo trudno było im zapewnić kadrę na tego typu szkolenie, mimo że odbywało się ono on-line. Biblioteki uczestniczące w projekcie podpisały z NUK umowę o współpracy. Na mocy tego porozumienia każda biblioteka została zobowiązana do zorganizowania kursów FINLIT od czerwca do października 2021 r.

Pierwsza część fazy pilotażowej w Słowenii odbyła się w lutym i marcu 2021 roku. Po wprowadzeniu dotyczącym projektu i platformy FINLIT, NUK rozpoczął od modułów poziomu podstawowego w zakresie wiedzy o finansach, kontynuując moduły poziomu zaawansowanego, a kończąc na modułach szkolenia trenerów (ToT). Każdy moduł obejmował dwie godziny sesji online prowadzonych za pomocą narzędzia komunikacyjnego zoom. NUK zorganizował także dodatkowe spotkania doradcze dla niektórych bibliotekarzy-edukatorów biorących udział w szkoleniu. Wszystkie sesje były nagrywane i publikowane na stronie Google documents, gdzie były dostępne tylko dla uczestników.

Przed rozpoczęciem modułów szkolenia dla trenerów NUK zorganizował sesję pytań i odpowiedzi dotyczących obu kursów z zakresu wiedzy o finansach. Pomiędzy

poszczególnymi kursami była tygodniowa przerwa. Pierwsza faza pilotażu zakończyła się 19 marca 2021 roku. Grupa pilotażowa wzięła udział w spotkaniu online LTT2 w dniach 22 marca, 29 marca i 19 kwietnia 2021 roku.

Do drugiej fazy pilotażu, wraz z przeszkolonymi bibliotekarzami, NUK zdołał zebrać 21 użytkowników z różnych regionów, którzy w jakiś sposób byli związani z czterema wyżej wymienionymi bibliotekami. Ta faza pilotażowa w porównaniu z innymi krajami partnerskimi była opóźniona ze względu na specyficzną sytuację w Słowenii. Liczba osób odwiedzających biblioteki zmniejszyła się i nadal unikają oni kontaktu fizycznego. Większość usług, w tym biblioteki, była zamknięta i niezwykle trudno było przyciągnąć użytkowników. Dlatego w Słowenii druga faza pilotażowa odbyła się we wrześniu 2021 roku i była kontynuowana w październiku i listopadzie 2021 roku.

Wszystkie moduły szkoleniowe dla użytkowników były realizowane online za pomocą technologii zoom w każdy poniedziałek i piątek, począwszy od 13 września 2021 roku. W każdym dniu co najmniej dwa moduły były przygotowywane i realizowane przez różnych bibliotekarzy-edukatorów.

Głównym problemem w realizacji drugiej fazy pilotażu był brak doświadczenia z platformą Moodle. Zespół NUK miał problemy z podziałem uczestników na grupy/kohorty, rejestracją użytkowników i zapisywaniem ocen. Poza tym wszystkie systemy działały bardzo dobrze, a błędy zauważone podczas szkolenia były dodatkowo poprawiane na platformie.

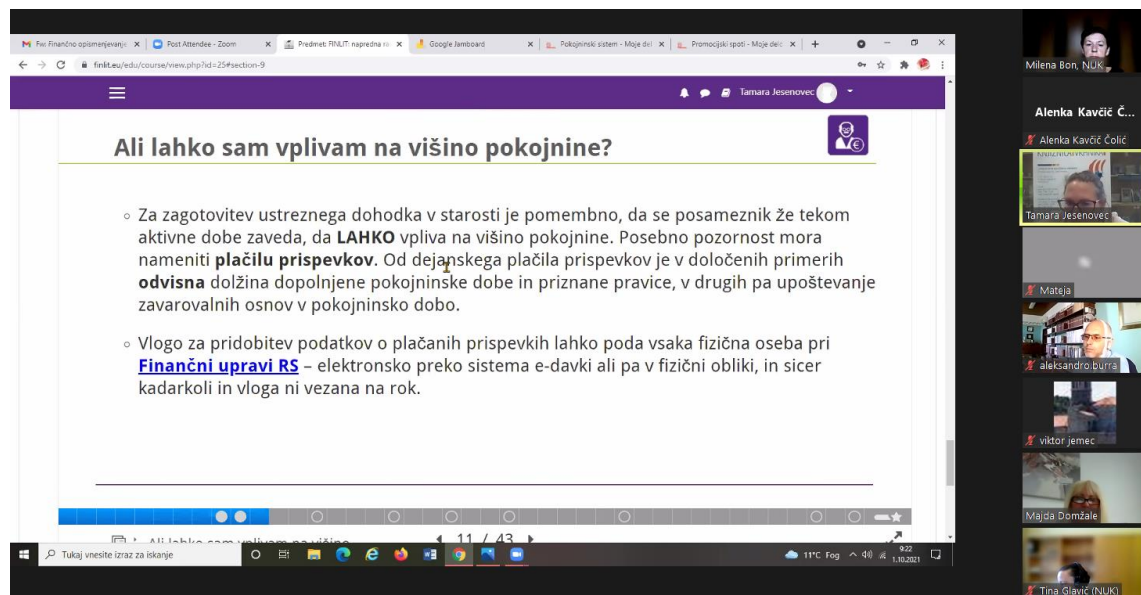
Doświadczenia z fazy pilotażowej pomogły zespołowi NUK-a zaplanować usprawnienia na przyszłość. Uświadomiono sobie, że należy bardziej skoncentrować się na małych bibliotekach w regionach wiejskich i spróbować zachęcić je do udziału w szkoleniu. NUK włączył szkolenie FINLIT do swojego programu szkoleniowego, co najmniej dwa razy w roku.

Bibliotekarze, którzy uczestniczyli w kursach z zakresu znajomości zagadnień finansowych i uczenia się dorosłych w NUK, ocenili kurs bardzo pozytywnie – 92,3% oceniło go jako doskonały. Chwalili pracę zespołową i profesjonalizm instruktorów w zakresie przekazywania treści i wsparcia technicznego. W ich opinii kursy w sposób kompleksowy obejmują treści zawodowe z dziedziny finansów, są aktualne i związane z aktualnymi przepisami oraz ofertą, np. pracą andragogiczną (koło Kolba). Uznali, że wszystkie treści w środowisku edukacyjnym FINLIT zostały przygotowane z zachowaniem obiektywizmu i bezstronności w stosunku do dostawców usług finansowych, a kurs był dla nich więcej niż satysfakcjonujący.

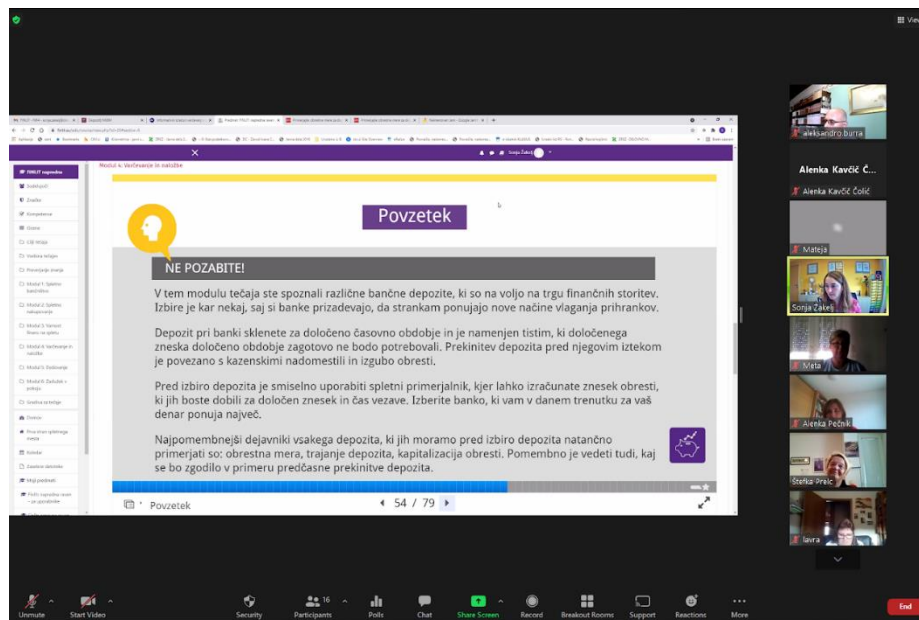
Nie ulega wątpliwości, że był to wymagający i złożony projekt, w który włożono wiele pracy. Zagadnienia są przedstawione w sposób krótki, prosty, a jednocześnie wyczerpujący. Głównym celem jest użyteczność i zrozumiałość tematów. Wyrażono również uznanie dla możliwości uczestniczenia w kursie, ponieważ uczestnicy zdobyli wiedzę, a także pewność, że będą w stanie ją wdroyć i przekazać użytkownikom końcowym. Wreszcie, chwalono zdalne przekazywanie informacji (92,3%) jako nowe podejście do informacji, uczenie się nowych treści i technik prezentacji. Uczestnicy napisali również, że biblioteka jest właściwym miejscem, w którym można prowadzić edukację nieformalną dla społeczności lokalnej.

Mimo że uczestnicy korzystali z Moodle po raz pierwszy, dobrze czują się w tym środowisku. 76,9% nie miało żadnych problemów.

75% uczestników podobały się tematy finansowe prezentowane w kursach z zakresu wiedzy finansowej. Na poziomie podstawowym najpopularniejszymi modułami były "Ochrona i prawa konsumenta" oraz "Kredyty i pożyczki" (ocenione jako najtrudniejsze), a na poziomie zaawansowanym "Oszczędności i inwestycje" (ocenione jako najtrudniejsze) oraz "Dziedziczenie".

The online training, 27.09.2021.

Prezentacja projektu FINLIT na międzynarodowej konferencji Knjižnica - igrišče znanja in zabave (Biblioteki jako plac zabaw dla wiedzy i zabawy), 28.10.2021 - obraz społeczeństwa integracyjnego. (97 uczestników).

Spotkanie międzynarodowe: Wizyta bibliotekarzy holenderskich w ramach programu ERASMUS+, 10 i 11 listopada 2021 r. Grupa 26 bibliotekarzy z Holandii, w skład której wchodziły dyrektorzy bibliotek i eksperci ds. włączenia społecznego, odwiedziła Słowenię w ramach programu Erasmus+. Goście zapoznali się z programami na rzecz zwiększenia włączenia społecznego grup zagrożonych

wykluczeniem społecznym, które biblioteki publiczne realizują samodzielnie lub we współpracy z innymi organizacjami.

Upowszechnianie efektów FINLIT - Seminarium Novosti v knjižničarstvu (Nowości w zawodzie bibliotekarza), 5.11.2021 (162 uczestników)

2.3 Czego się nauczyliśmy – wnioski dla kraju, bibliotek i użytkowników

Jak wynika z wypowiedzi bibliotekarzy-edukatorów z czterech krajów partnerskich, na zakończenie projektu pilotażowego FINLIT, w którym uczestniczyli szkoląc i ucząc dorosłych użytkowników bibliotek, nastąpiło wiele zmian w postawach bibliotekarzy i podejściu do edukacji finansowej w bibliotece.

Bibliotekarze, którzy zdobyli nową wiedzę i umiejętności w zakresie edukacji dorosłych, pracy w sieci oraz prowadzenia kursów edukacji finansowej w bibliotekach, przekazali informacje zwrotne za pośrednictwem ankiet oraz w dyskusjach podczas warsztatów podsumowujących. Doceniono przede wszystkim możliwość zdobycia nowej wiedzy i umiejętności (zarówno w zakresie edukacji finansowej, jak i pracy online), a także poszerzenia oferty edukacyjnej w bibliotece. Choć bibliotekarze przyznali, że zarówno cykl szkoleń dla bibliotekarzy, jak i prowadzenie zajęć z użytkownikami wymaga maksymalnego zaangażowania, zwłaszcza w przypadku pracy online (ze względu na pandemię wirusa Covid-19) - edukacja finansowa jest potrzebna ich użytkownikom. Na pytanie "Czy uważasz, że tematyka kursu edukacji finansowej realizowanego z mieszkańcami odpowiada ich potrzebom i zainteresowaniom,

bibliotekarze z Polski odpowiedzieli "Tak, jest bardzo dobrze dopasowana do ich potrzeb" (50% respondentów) i "Jest dobrze dopasowana" - prawie 43% respondentów.

Oprócz nowej wiedzy finansowej, którą zdobyli przeszkoleni bibliotekarze z Bułgarii, wzbogacili swoje umiejętności cyfrowe, umiejętności w zakresie szkolenia dorosłych i z powodzeniem przeprowadzili swoje pierwsze szkolenie online. Programy szkoleniowe bibliotek zostały wzbogacone o nowe szkolenie z zakresu wiedzy finansowej. Możliwość prowadzenia szkoleń mieszanych, ale także na odległość, sprawia, że platforma FINLIT jest potrzebnym narzędziem, zwłaszcza w sytuacji epidemii w całej Europie. Prawie 80% przeszkolonych dorosłych użytkowników podało maksymalną notę, gdy poproszono ich o ocenę, czy moduły finansowe były przydatne w ich codziennym życiu.

Wyniki uzyskane zarówno od bibliotekarzy-edukatorów, jak i użytkowników w Słowenii były bardzo pozytywne. Bibliotekarze wyrazili zadowolenie z nowo zdobytej wiedzy, zwłaszcza w zakresie szkolenia użytkowników. Wśród użytkowników znaleźli się także emerytowani eksperci ekonomiczni. Stwierdzili oni, że treść kursów była wspaniała, a nawet nauczyli się czegoś, czego wcześniej nie wiedzieli. Interesujące było jednak to, że kilku użytkowników stwierdziło, że w przyszłości woleliby, aby tego typu szkolenia odbywały się online.

Poniżej przedstawiamy niektóre z wniosków, jakie bibliotekarze-edukatorzy z Polski wyrazili, odpowiadając na pytania ankiety ewaluacyjnej. Zebraliśmy wiele pozytywnych wniosków na temat zalet edukacji finansowej dla dorosłych oraz cyklu szkoleń przygotowujących bibliotekarzy do nowej roli edukatorów finansowych. Poniżej przedstawiamy wybrane opinie bibliotekarzy na temat projektu FINLIT:

- projekt umożliwił poszerzenie wiedzy o finansach, którą można było zdobyć w oparciu o krótki materiał modułów kursu e-learningowego, zawierający wiele przydatnych wiadomości z różnych aspektów wiedzy finansowej, przydatnych na co dzień podczas korzystania z usług finansowych,
- w trakcie cyklu szkoleniowego mogliśmy poznać nowe możliwości komunikacji online i różne sposoby przekazywania wiedzy, nauczyć się nowych narzędzi online, poznać nowe narzędzia i aplikacje, skupić się na praktycznym wykorzystaniu dostępnych narzędzi. To wszystko są bardzo przydatne umiejętności w dobie pracy hybrydowej i korzystania z zasobów edukacyjnych online,
- udział w pilotażu projektu FINLIT umożliwił rozwój osobisty, poszerzenie wiedzy na temat prowadzenia zajęć oraz zdobycie warsztatu w tym zakresie,
- dzięki projektowi FINLIT można było uzyskać większą świadomość finansową, zainspirować się do rozwoju osobistego w zakresie edukacji finansowej oraz uwrażliwić się na kwestie finansowe,
- możliwość korzystania w dogodnym czasie z kursu e-learningowego z bazą wiedzy o wysokim poziomie merytorycznym, 24 godziny na dobę i w atrakcyjnej formie – to bardzo korzystny czynnik samokształcenia!
- możliwość zdobycia wiedzy o finansach, wymiany doświadczeń, dyskusji z innymi ludźmi, uczenia się przez doświadczenie,
- możliwość wymiany doświadczeń i pomysłów z bibliotekarzami z całej Polski; możesz wymienić się doświadczeniami i wątpliwościami z innymi osobami z biblioteki w Polsce i za granicą,

- dostęp do platformy szkoleniowej, możliwość poznania nowych technik pracy online, profesjonalnie opracowana platforma do szkoleń on-line, otwarcie na nowe możliwości pracy z użytkownikami biblioteki i zaproponowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej w bibliotece XXI wieku.

2.4 Co jeszcze byłoby potrzebne? – Plany na przyszłość i rekomendacje

Bibliotekarze spojrzeli perspektywicznie na program szkoleniowy oferowany przez FINLIT i ocenili go pod kątem działań, które mogliby rozwijać w bibliotekach w przyszłości. Przedstawili uwagi dotyczące zarówno organizowania nowych działań w bibliotece, jak i prowadzenia w bibliotece konkretnych spotkań i szkoleń z zakresu edukacji finansowej dla dorosłych użytkowników. Choć sposób funkcjonowania bibliotek w krajach partnerskich projektu jest różny, podobnie jak poziom przygotowania bibliotekarzy do prowadzenia działań edukacyjnych czy doświadczenie w zakresie edukacji finansowej - rekomendacje z 4 krajów są niezwykle spójne.

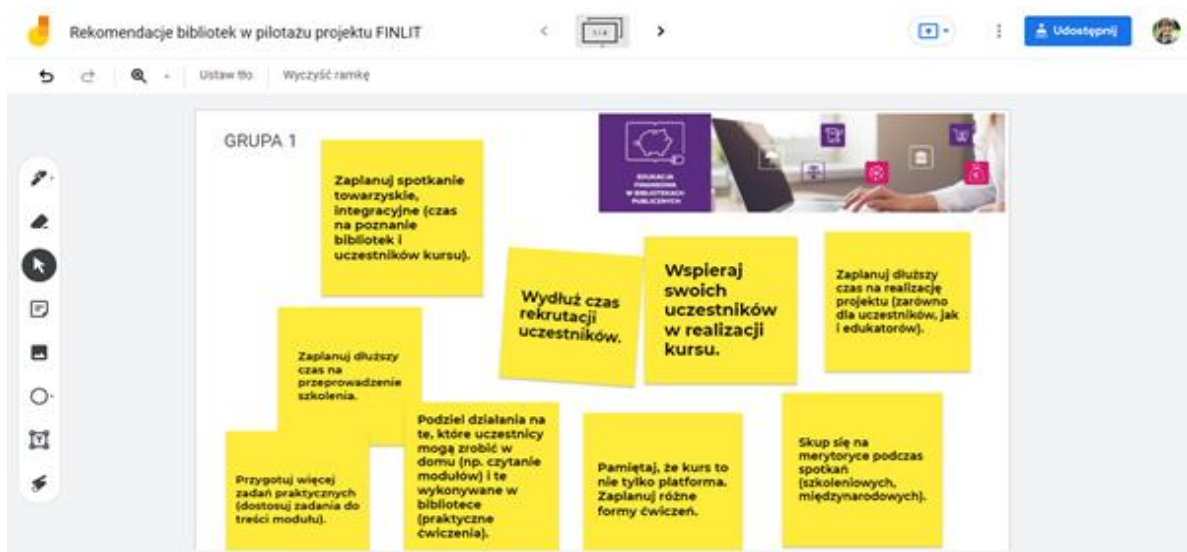
1. Bibliotekarze uczestniczący w fazie pilotażowej projektu FINLIT ze wszystkich 4 krajów wskazywali na istotną rolę praktycznych szkoleń z zakresu obsługi platformy finlit.eu. Podczas szkoleń przygotowujących bibliotekarzy-edukatorów do prowadzenia edukacji finansowej warto poświęcić więcej czasu na ćwiczenie korzystania z platformy Moodle, w tym z kursów, a nie tylko na ćwiczenie zapisywania użytkowników na kursy. Niezbędne w tym procesie są konsultacje z kluczowymi trenerami i ekspertami. Niektóre z konsultacji powinny odbywać się w małych grupach, w czasie rzeczywistym.
2. Bibliotekarze zalecają przeprowadzenie przynajmniej jednej części programu edukacyjnego dla użytkowników biblioteki w formie stacjonarnej (face to face), aby lepiej poznać uczestników, a także stworzyć warunki do wzajemnego poznania się w grupie.
3. Bardzo ważne jest przygotowanie prostych instrukcji korzystania z platformy – zarówno dla bibliotekarzy, jak i dla uczestników edukacji finansowej (mieszkańców).
4. Prowadząc kursy online, należy skupić się na ważnych tematach, kilku wybranych zagadnieniach i omówić je zgodnie z cyklem Kolba (uczenie się przez doświadczenie). Nie warto za wszelką cenę poruszać zbyt obszernego materiału. Mniej znaczy więcej!
5. Praca z grupą stacjonarnie (offline) - realizacja edukacji finansowej w formule blended learning, kiedy grupa spotyka się w bibliotece, a jej uczestnicy pracują na platformie logując się na indywidualne konta w porozumieniu z bibliotekarzami-edukatorami - ułatwia wykorzystanie szczegółowych scenariuszy przygotowanych dla bibliotekarzy (scenariusze są dostosowane do treści poszczególnych modułów kursów o finansach).
6. Integracja uczestników, nawet na kursie online, jest bardzo, bardzo ważna i absolutnie nie powinna być pomijana.
7. Treści i moduły powinny być bardziej zharmonizowane pod względem liczby pytań i poziomu trudności.

W ramach podsumowania szkolenia bibliotekarzy-edukatorów w fazie pilotażowej powstała również lista praktycznych wskazówek dla edukatorów, jak przygotować i prowadzić edukację finansową dla użytkowników bibliotek. Ponieważ omawialiśmy to podczas warsztatów online, zaprosiliśmy bibliotekarzy-edukatorów do ćwiczeń z wykorzystaniem aplikacji Jamboard, która pomogła szybko przeanalizować odpowiedzi, pogrupować tematy i przekazać wyniki analizy uczestnikom ćwiczenia.

Oto lista wybranych rekomendacji bibliotekarskich – dla bibliotekarzy ;)

- Przygotuj więcej zadań do ćwiczeń (dostosuj zadania do treści modułu kursu edukacji finansowej),
- warto zaproponować uczestnikom więcej ćwiczeń praktycznych, przeznacz na nie czas
- podziel zadania na takie, które można wykonać w domu (np. moduły do czytania) i takie, które można wykonać w bibliotece (ćwiczenia praktyczne),
- pamiętaj, że kurs to nie tylko platforma finlit.eu, zaplanuj różne formy ćwiczeń,
- zadbaj o przejrzystą organizację całego cyklu spotkań,
- polecamy szkolenia w formule e-learningowej dla młodzieży, młodzież (18+) jest ważnym odbiorcą szkoleń z zakresu edukacji finansowej,
- kurs daje możliwość zdobycia wiedzy przydatnej w życiu codziennym, wykorzystaj ją – w promocji oferty, jak również w rekrutacji uczestników
- ważne jest zapoznanie się z problematyką bezpieczeństwa w sieci; dobrze, że te ważne treści znalazły się w kursie),
- formuła szkolenia powinna być dość skondensowana, ustal niezbyt długie przerwy między modułami, ale też nie wszystko na raz - dostosuj się do potrzeb grupy szkoleniowej,
- dostosuj zajęcia do każdej grupy indywidualnie; tempo pracy i poziom trudności do pokonania będzie inny dla każdej grupy, np. jeśli grupa pracuje wolniej – podziel treści modułów na dwa lub więcej spotkań kursowych,
- Od niedawna zajmujesz się edukacją? – przeprowadź szkolenie w dwie osoby.

3. | WŁĄCZ EDUKACJĘ FINANSOWĄ DO OFERTY BIBLIOTEKI. MULTIPLIKACJA MODELU – REKOMENDACJE I TRWAŁOŚĆ

3.1 Dobre praktyki i wyzwania

Ideą projektu FINLIT było wypracowanie modelu edukacji finansowej, dzięki któremu dorośli mieszkańcy 4 krajów partnerskich projektu zyskają możliwość zdobycia wiedzy z zakresu finansów, a biblioteki - nową ofertę edukacyjną dla dorosłych użytkowników. Intencją konsorcjum FINLIT było, aby nowe działania w jak największym stopniu wpisywały się w dotychczasowy sposób pracy bibliotek. Wyposażenie bibliotekarzy w nowe narzędzia – wiedzę i umiejętności - do prowadzenia edukacji użytkowników w tak trudnym obszarze, jakim są kwestie finansowe, było samo w sobie ogromnym wyzwaniem. Ponadto, po stronie bibliotekarzy pozostaje pokazanie użytkownikom korzyści płynących z poprawy ich wiedzy finansowej. Jak wynika z raportów, większość dorosłych uważa edukację finansową za trudną i nieciekawą, a sami nie wierzą, że edukacja w tym zakresie wpłynie na dobrobyt ich gospodarstw domowych, choć przyznają, że nie mogą się bez niej obejść w życiu codziennym. Bibliotekarze z czterech krajów biorących udział w projekcie niejednokrotnie słyszeli od swoich użytkowników: Po co mówić o finansach? Nie mamy pieniędzy, więc ten projekt nie jest dla nas".

Program FINLIT został zaplanowany jako cykl działań edukacyjnych prowadzonych w bibliotekach metodą blended learning - kursy e-learningowe i spotkania edukacyjne w bibliotekach. Bibliotekarze i użytkownicy mieliby wówczas do dyspozycji zarówno narzędzia i materiały do indywidualnego wykorzystania - kursy na platformie edukacyjnej finlit.eu, ale także bezpośrednie wsparcie i mentoring ze strony ekspertów. Nie do przecenienia jest integracja i współpraca możliwa podczas wspólnej pracy grupy na spotkaniach kursu edukacji finansowej w bibliotece.

Największym wyzwaniem w realizacji projektu FINLIT okazały się dla wszystkich partnerów ograniczenia związane z pandemią wirusa Covid-19. Mimo że model FINLIT opiera się na metodzie hybrydowej (blended learning), konieczne było opracowanie rozwiązań, które pozwolą na pracę wyłącznie online. Pomimo ogromnego wyzwania, przed jakim stanęliśmy, udało nam się stworzyć model dostarczania edukacji finansowej w formacie online, co wydaje się bardzo przydatne, biorąc pod uwagę zmieniającą się sytuację na świecie, którą obserwujemy na co dzień. Tak więc rozwiązania pozwalające na pracę online bez możliwości spotkania twarzą w twarz zarówno z bibliotekarzami, jak i użytkownikami bibliotek posłużyły nie tylko do realizacji bieżących działań FINLIT w latach 2020-2021, ale umożliwiły wypracowanie dodatkowych rozwiązań w modelu FINLIT.

Wątek ten powróci w dalszej części publikacji przy omawianiu możliwości kontynuacji projektu.

Wyzwania dla projektu związane z sytuacją pandemiczną nie wyczerpują listy wyzwań dla realizacji projektu FINLIT. Podsumowując doświadczenia partnerów projektu, największe wyzwania podczas opracowywania i testowania modelu FINLIT to:

- wprowadzenie zmian w modelu FINLIT, tj. rozwiązań umożliwiających pracę z bibliotekarzami i edukację użytkowników online, bez możliwości bezpośrednich (in situ) działań w bibliotekach;
- dostosowanie materiałów dla bibliotekarzy, np. scenariuszy spotkań dotyczących edukacji finansowej osób dorosłych, do specyfiki warsztatów prowadzonych online;
- opracowanie i wprowadzenie dodatkowych szkoleń dla bibliotekarzy z zakresu prowadzenia szkoleń online (metodologia i podnoszenie kompetencji cyfrowych);
- dostosowanie planowanego sposobu współpracy pomiędzy partnerami projektu FINLIT - opracowanie i wdrożenie metod współpracy na odległość w zespołach rozproszonych bez możliwości spotkań bezpośrednich również w zespołach krajowych;
- nierówna znajomość języka angielskiego wśród realizatorów projektu i ich współpracowników, a także wśród bibliotekarzy biorących udział w pilotażu;
- różnorodność doświadczeń w realizacji projektów europejskich, w tym programu Erasmus+, wśród partnerów projektu FINLIT;

Bibliotekarze uczestniczący w procesie pilotażu programu edukacyjnego FINLIT również napotkali wyzwania związane z organizacją kursów w bibliotece. Nauczanie w warunkach pandemii - było również jednym z największych wyzwań dla bibliotek. Ponadto zidentyfikowaliśmy następujące wyzwania, przed którymi stanęli bibliotekarze we wszystkich krajach uczestniczących w projekcie:

- badanie kompetencji cyfrowych i finansowych użytkowników, aby trafnie dobrać poziom kursu edukacji finansowej (narzędzia, organizacja),
- konieczność podnoszenia kompetencji cyfrowych dorosłych użytkowników bibliotek, aby mogli oni korzystać ze szkoleń z zakresu edukacji finansowej,
- przełamanie stereotypowej opinii, że bibliotekarze nie zajmują się finansami, a jedynie kulturą i dlatego nie mogą prowadzić zajęć z edukacji finansowej,
- pokazanie bibliotekarzom i bibliotekarkom, że ich kompetencje i doświadczenie nie tylko dają im możliwość, ale wręcz predestynują ich do bycia przewodnikami po wiedzy finansowej dorosłych użytkowników bibliotek,

Istniały także znaczne różnice w sposobie realizacji projektu w poszczególnych krajach. Biorąc pod uwagę, że 4 kraje partnerskie różnią się znacznie zarówno pod względem wielkości, jak i liczby ludności, a co za tym idzie - systemu bibliotecznego, systemu prawa i usług finansowych czy doświadczenia we wdrażaniu edukacji finansowej, pojawiły się wyzwania specyficzne dla poszczególnych krajów. Przedstawiamy przykłady wyzwań pojawiających się w trakcie realizacji projektu w organizacjach partnerskich oraz zaimplementowane dobre praktyki - działania, dzięki którym projekt funkcjonował harmonijnie i zakończył się sukcesem.

Bułgaria

Podobnie jak w przypadku innych partnerów projektu FINLIT, największym wyzwaniem dla Bułgarii był kryzys epidemiologiczny związany z epidemią wirusa Covid-19, który znacznie zmienił plan działania projektu, a także podwoił czas potrzebny na realizację projektu, związany z dostosowaniem programu szkoleniowego, organizacją pilotażu, modyfikacjami w platformie finlit.eu.

Ponadto, w Bułgarii zespół projektowy był zorganizowany inaczej niż u pozostałych partnerów. Projekt był realizowany przez zespół ekspertów zewnętrznych, współpracujących regularnie od dłuższego czasu z organizacją partnerską BLGF oraz w ścisłej współpracy z jedną z bibliotek regionalnych, która miała już pewne doświadczenie w edukacji finansowej dzieci i dorosłych.

Zespół projektowy zgromadził różnorodną wiedzę i doświadczenie w zakresie tworzenia platform, systemów zarządzania nauczaniem (LMS), edukacji dorosłych, e-learningu i znajomości zagadnień finansowych. Wiedzą tą podzielili się z konsorcjum FINLIT, a zaproponowane rozwiązania zostały wykorzystane przy tworzeniu platformy finlit.eu i dostępnych na niej kursów szkoleniowych. Platforma FINLIT jest pierwszą wielojęzyczną platformą edukacyjną ze zintegrowanym systemem LMS dla GLBF i stwarza nowe możliwości dla bułgarskich organizacji partnerskich.

Polska

Jak wspomniano wcześniej, niektóre polskie biblioteki publiczne miały pewne doświadczenia w realizacji edukacji finansowej. Około 10% z nich, zwłaszcza w małych i średnich miastach, uczestniczyło w projekcie "O finansach... w bibliotece, którego kolejne edycje były realizowane cyklicznie od 2012 r. przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w ramach programu edukacji ekonomicznej Narodowego Banku Polskiego. Tym samym FRSI jako lider projektu FINLIT miała większe doświadczenie w planowaniu i realizacji programu edukacji finansowej dla bibliotek. Jednak dla większości bibliotekarzy udział w projekcie był takim samym wyzwaniem, jak w innych krajach, zwłaszcza w warunkach pandemii – podobnie jak w pozostałych krajach objętych projektem.

Choć pewna grupa bibliotekarzy znała już wymogi prowadzenia spotkań i szkoleń online, to jednak bibliotekarze z kompetencjami w zakresie uczenia się dorosłych i pracy online stanowią wciąż niewielki odsetek pracowników bibliotek publicznych w Polsce. Ponadto ci, którzy byli już kompetentni i doświadczeni, stanęli przed wyzwaniem reorganizacji bibliotek, aby sprostać wymogom przedłużającego się lockdownu i wynikających z niej ograniczeń prac sanitarnych podczas pandemii wirusa Covid-19. W Polsce, w porównaniu z innymi krajami objętymi projektem, okresy, w których biblioteki mogły pracować tylko zdalnie, były relatywnie dłuższe niż u innych partnerów.

Brak możliwości szkolenia na miejscu dla bibliotekarzy-edukatorów stał się przeszkodą, gdy do pilotażu zgłosiła się bardzo duża grupa bibliotekarzy, a ich kompetencje cyfrowe i doświadczenie w edukacji dorosłych były bardzo zróżnicowane. Przeprowadzenie cyklu szkoleń zdalnie dla grupy 32 bibliotekarzy z 20 bibliotek stwarzało dodatkowe trudności, gdyż większość szkoleń zaplanowano jako warsztaty prowadzone metodami aktywnymi.

Trudności te znalazły odzwierciedlenie w opiniach niektórych bibliotekarzy wyrażonych w ankietach ewaluacyjnych - ich zdaniem szkolenie online było zbyt długie i męczące (marzec-czerwiec, ponad 30 godzin efektywnych zajęć). Przedstawiciele FRSI - organizatorzy i trenerzy szkoleń online odnieśli również wrażenie, że nie zawsze byliśmy w stanie dotrzeć do poszczególnych uczestników, aby zadbać o ich potrzeby edukacyjne, choć pracowaliśmy w mniejszych grupach, oferowaliśmy również indywidualne konsultacje, zwłaszcza dotyczące pracy na platformie finlit.eu, a wszystkie materiały wypracowane podczas szkolenia były gromadzone i dostępne dla uczestników (za pomocą aplikacji padlet) przez cały okres pilotażu.

Pomimo tych niedogodności bibliotekarze docenili starannie opracowaną tematykę kursów z zakresu finansów osobistych i usług finansowych, udostępnioną na jednej platformie. Ponadto przeprowadzono szkolenia, scenariusze metodyczne, które uczą przyszłych edukatorów, za pomocą jakich narzędzi i w jaki sposób przekazywać wiedzę finansową, a przede wszystkim, jak być dobrym przewodnikiem po świecie finansów. Dobrą praktyką jest organizacja platformy FINLIT, która stanowi centrum edukacji finansowej FINLIT. Oprócz kursów e-learningowych, posiada ona system zarządzania treścią, daje możliwość organizowania grup szkoleniowych i monitorowania postępów uczestników.

Rumunia

Owid Densusianu" Hunedoara - Deva County Library był to pierwszy projekt w ramach programu Erasmus+. Istniało wiele zagrożeń związanych ze zdolnością organizacji do zarządzania projektem, tj. do wykonania wszystkich zadań, które zostały nam przydzielone, w takim samym tempie, w jakim robili to nasi partnerzy. Przystępując do projektu, braliśmy również pod uwagę ryzyko związane ze współpracą z partnerami zewnętrznymi, takimi jak banki, inne instytucje finansowe i doradcze.

Naszą mocną stroną było to, że nasza biblioteka bardzo dobrze współpracuje ze wszystkimi bibliotekami powiatowymi w naszym kraju. Koledzy z bibliotek, które realizowały projekty europejskie, podzielili się swoimi doświadczeniami, jak zarządzać programem Erasmus+ zgodnie z rumuńskim prawem, a pięć bibliotek powiatowych przyłączyło się do nas w realizacji projektu, stając się ośrodkami pilotażowymi. Dla nas ten projekt był wyjątkowym doświadczeniem w pracy z partnerami zewnętrznymi.

Mimo że bardzo obawialiśmy się współpracy międzynarodowej z trzema innymi krajami, organizacja koordynująca FRSI oraz partnerzy GLBF i NUK byli zawsze z nami, pomagali nam, stymulowali nas, doradzali nam i wspólnie wyjaśniali wiele aspektów związanych ze sprawnym przebiegiem projektu. Wspólnie udało nam się dotrzeć do tego punktu, a istnienie tego projektu przyniosło szybki rozwój naszego Centrum Kształcenia Dorosłych i szczególny prestiż dla naszej biblioteki zarówno na poziomie krajowym, jak i wśród bibliotekarzy w okręgu Hunedoara.

Kolejnym wyzwaniem była komunikacja. Koordynator na Rumunię nie znał języka angielskiego. Aby mieć pewność, że rozumiemy zadania w projekcie, włączyliśmy do zespołu dwie osoby, które nie tylko są trenerami, ale także potrafią płynnie porozumiewać się w języku angielskim.

Bardzo dużym wyzwaniem było także dostosowanie kursów do przepisów i specyficznej sytuacji finansowej w Rumunii. W naszym kraju zmiany legislacyjne w dziedzinie finansów są

bardzo częste, a niektóre z nich nawet dezorientują obywateli lub są ze sobą sprzeczne. Inflacja wykazuje duże wahania i wpływa na budżety obywateli. Dlatego informacje przekazywane na naszych kursach musiały być dobierane bardzo starannie, tak aby były jasne, nie dezorientowały obywateli, ale pomagały im podejmować decyzje finansowe odpowiednie do ich sytuacji.

Wreszcie, co nie mniej ważne, mieliśmy pewne problemy techniczne z platformą MOODLE. Wczytywanie kursów, usuwanie różnego rodzaju usterek, które wystąpiły w okresie pilotażowym, np. użytkownicy i bibliotekarze szkoleniowi nie mogli zarejestrować swoich ocen lub nie otrzymali certyfikatów. Wyzwaniem było śledzenie, zgłaszanie i szukanie wsparcia u naszych partnerów w Bułgarii w przypadku każdego problemu, który się pojawił.

Pandemia Covid-19 wpłynęła na przebieg pilotażu: ze względu na ograniczenia większość kursów w fazie pilotażowej projektu odbywała się online. Nawet niektóre zajęcia, które rozpoczęły się na miejscu, musiały zostać przeniesione i zakończone online.

Ponadto członkowie zespołu byli chorzy lub przechodzili kwarantannę z powodu innych chorych osób, z którymi mieli kontakt, co powodowało trudności i opóźnienia w realizacji zadań projektowych. Jednak elastyczność i zdolność przystosowania się naszych partnerów zewnętrznych, a także ich wsparcie we wszelkich pojawiających się problemach, dodawały nam otuchy i pomagały dotrzymać kroku.

Wszystkie te wyzwania wzbogaciły doświadczenia członków naszego zespołu, zarówno pod względem organizacyjnym, jak i osobistym. Teraz możemy podzielić się naszymi doświadczeniami z innymi bibliotekami lub organizacjami, które będą realizować projekty europejskie, i zachęcić je do ubiegania się o fundusze europejskie.

Słowenia

Podobnie jak w Rumunii, było to pierwsze doświadczenie w realizacji projektu dotyczącego edukacji finansowej na skalę krajową. Dotychczasowe doświadczenia NUK w projektach współpracy międzynarodowej dotyczyły projektów badawczych. Do tej pory biblioteki w Słowenii nie były kojarzone z edukacją finansową, nie były też postrzegane jako instytucje, które mogłyby zająć się tym tematem, a bibliotekarze mogliby prowadzić edukację w tym zakresie. Okazało się, że z pomocą grupy pilotażowej można było stworzyć wartościowy zasób wiedzy o finansach w słoweńskich bibliotekach publicznych.

Ograniczenia związane z pandemią wirusa Covid-19 również miały wpływ na realizację projektu w tym kraju. Bibliotekarze uczestniczący w pilotażowej fazie projektu byli skłonni przesunąć zajęcia dla użytkowników na późniejszy termin ze względu na ograniczenia w gromadzeniu osób (z powodu pandemii covid-19) oraz trudności bibliotek w przyciąganiu uczestników na zajęcia online. Pomimo zmiany terminu i tak należało podjąć wyzwanie, jakim jest praca online z niewielkim komponentem konsultacyjnym w formacie face-to-face. Podział uczestników na małe grupy, zapewnienie konsultantów dla osób mających trudności oraz nagrywanie warsztatów w celu umożliwienia powtórzenia poznanych treści to dobre praktyki, które sprawiły, że projekt zakończył się sukcesem. Program szkoleniowy FINLIT zostanie włączony do regularnego programu szkoleń bibliotecznych dla bibliotekarzy-pedagogów prowadzonego przez NUK.

Pomimo wielu wyzwań, bibliotekarze prowadzący edukację finansową w swoich bibliotekach w ramach pilotażu FINLIT szukali własnych, unikalnych rozwiązań, aby dostosować projekt do specyfiki pracy biblioteki, a przede wszystkim do oczekiwań konkretnej grupy użytkowników. Z dużą pomysłowością i zaangażowaniem organizowali np. indywidualne konsultacje, dodatkowe szkolenia z kompetencji cyfrowych dla użytkowników, uroczyste wręczenie certyfikatów, grupowe zajęcia integracyjne itp.

Dobłą praktyką FINLIT było również zapraszanie do biblioteki nowych grup użytkowników, którzy wcześniej nie korzystali z usług biblioteki. Nowa usługa edukacji finansowej pomogła zachęcić ich do korzystania z biblioteki.

W Bułgarii biblioteki zrekrutowały dwie nowe grupy użytkowników na szkolenie FINLIT, co może być wskazówką, aby uważnie przyglądać się potencjałowi nowych użytkowników usług bibliotecznych i ich potrzebom. W bibliotece regionalnej w Russe, wdrażającej pilotaż FINLIT w Bułgarii, w kursie online uczestniczyli bułgarscy migranci w Niemczech, a także studenci (w wieku 18-29 lat) odbywający staż w bibliotece.

W Polsce, w jednej z bibliotek gminy wiejskiej - w Mościsku na Dolnym Śląsku – w edukacji finansowej uczestniczyli pensjonariusze Domu Dziennego Pobytu. Są to osoby starsze, które wymagają specjalnego podejścia do przekazywania wiedzy (wolniej, głośniej, lepiej mniej treści na raz niż więcej, dużo powtórzeń, częste przerwy itp.) Bibliotekarz-edukator prowadził spotkania z zakresu edukacji finansowej poza biblioteką, uczestnicząc w zajęciach podczas pobytu pensjonariuszy w tej placówce.

W Rumunii kurs edukacji finansowej dla użytkowników (moduł podstawowy i zaawansowany) został polecony przez bibliotekarzy nie tylko seniorom, ale także innym grupom wiekowym, ponieważ kursy zawierały bardzo cenne informacje finansowe również dla tych grup. Podjęto więc decyzję o przyjęciu na kurs wszystkich chętnych użytkowników powyżej 18 roku życia. Ponadto dwie wolontariuszki z Niemiec uczestniczyły w kursach dla użytkowników, a także w programie TOT. Uznały one kursy za tak przydatne, że będą je popularyzować wśród swoich przyjaciół w diasporze, zalecając, aby polecali szkolenia swoim rodzicom i krewnym w kraju, a także aby prosili biblioteki o udostępnienie kursu FINLIT swoim użytkownikom.

W Słowenii, ze względu na sytuację pandemiczną, pojawiły się trudności z pozyskaniem nowych grup docelowych. Większość bibliotek i innych instytucji kulturalnych przestawiła się na korzystanie z Internetu, zorganizowano też wiele wydarzeń w sieci. W tak małym kraju jak Słowenia, w którym jest tylko 58 bibliotek, trudno było przyciągnąć i zatrzymać nawet zarejestrowanych użytkowników. Okazało się, że skierowanie oferty szkoleniowej FINLIT głównie do bibliotek z ośrodków miejskich nie było dobrym rozwiązaniem. Mniejsze biblioteki z mniejszych miejscowości - mogłyby być bardziej zainteresowane ofertą.

Dostosowanie programu finansowego FINLIT do specyfiki krajów partnerów projektu było jednym z głównych celów projektu. Program edukacji finansowej zaproponowany w projekcie FINLIT w dużej mierze opiera się na zagadnieniach, które stanowiły bazę wiedzy finansowej w polskim projekcie O finansach... w bibliotece, który miał swoją pierwszą edycję w 2012 r., a podczas realizacji kolejnych edycji był modyfikowany i aktualizowany. Natomiast w projekcie FINLIT pojawiły się nowe tematy finansowe, takie jak: System finansowy,

Planowanie finansowe i budżet osobisty, Bezpieczeństwo i ochrona konsumenta – zaproponowane przez partnerów z Bułgarii i Rumunii, które wymagały dostosowania do warunków krajowych (zwłaszcza moduł System finansowy i ochrona konsumenta).

Większość treści zawartych w kursach FINLIT jest wspólna dla wszystkich partnerów. Jednak treść kursów edukacji finansowej musiała zostać dostosowana do wymogów systemu finansowego i prawnego. Podczas tworzenia treści kursów polscy eksperci zaproponowali pierwsze wersje modułów szkoleniowych, które następnie zostały przedyskutowane i skonsultowane z ekspertami finansowymi w pozostałych 3 krajach partnerstwa. W wyniku tej analizy eksperci FINLIT z 4 krajów opracowali treść kursów edukacji finansowej, uwzględniając cechy krajowych systemów finansowych i obowiązujące przepisy prawne. Program nauczania, a tym samym moduły kursów e-learningowych i scenariusze szkoleniowe zostały dostosowane do lokalnych warunków (lokalizacja) i wzbogacone o odpowiednie przykłady odnoszące się do lokalnego kontekstu finansowego i społecznego. Poniżej opisano najbardziej znaczące zmiany wprowadzone w kursach zaprojektowanych dla 4 krajów partnerskich projektu FINLIT.

Bułgaria

Najistotniejsze zmiany wprowadzone w kursach FINLIT dla użytkowników bułgarskich to:

1. W wersji kursu na poziomie podstawowym nie ma oddzielnego modułu na temat Banku Centralnego, ponieważ Bułgaria jest w zarządzie walutowym, a rola Banku Centralnego jest bardzo ograniczona i nie ma bezpośredniego wpływu na portfele użytkowników końcowych;
2. W module 2 znajduje się podrozdział na temat Banku Centralnego;
3. System kredytowy w Bułgarii różni się znacznie od innych krajów i ta część w module 3 kursu bułgarskiego została zmodyfikowana;
4. Ubezpieczenia i ochrona konsumenta są również zupełnie inne niż np. w Polsce i dlatego znaczna część modułu 4 i modułu 5 w języku bułgarskim została przygotowana inaczej. Bułgarska wersja kursu FINLIT na poziomie zaawansowanym ma taką samą strukturę jak pozostałe, ale wszystkie treści zostały dostosowane do specyfiki tego kraju – opracowano odpowiednie przykłady i ćwiczenia.

Rumunia

Kraj ten nie należy do strefy euro, więc ma wiele specyficznych przepisów finansowych, które różnią się od przepisów obowiązujących w krajach strefy euro. Walutą narodową jest LEU (RON). Wahania wartości tej waluty w stosunku do euro są bardzo duże i wynikają z galopującego wzrostu inflacji na tle ciągłej niestabilności politycznej i gospodarczej. Sytuacja ta prowadzi do bardzo częstych i zakrojonych na szeroką skalę zmian legislacyjnych w dziedzinie finansów. Ma to bezpośredni wpływ na osobisty budżet obywateli; podatki rosną i ciągle są dokładane kolejne, rosną ceny podstawowych produktów i usług, takich jak energia elektryczna, woda, żywność, transport, opieka zdrowotna. Są to powody, dla których misja zespołu rumuńskiego w procesie adaptacji programu FINLIT do warunków krajowych była bardzo trudna.

Należało więc wybrać jasne, ogólne, niezbędne informacje i wyrazić je w przystępnych słowach, tak aby nasi użytkownicy mogli z nich łatwo korzystać. Stwierdzono również, że konieczne jest stałe dostosowywanie niektórych modułów, aby nie dezorientować i nie

rozczarowywać odbiorców kursu poprzez przekazywanie im informacji, które nie są już aktualne. Należą do nich na przykład zmiany w dziedzinie emerytur państwowych, zmiany w polityce wobec emerytur prywatnych oraz próba przejęcia przez państwo kwot zgromadzonych przez obywateli dzięki składkom w ramach drugiego filaru. Zmiany te spowodowały duże zamieszanie w polityce społecznej. Rumuni mają duże obawy co do możliwości zabezpieczenia swojej przyszłości finansowej i są zdezorientowani. Z tego powodu w Rumunii moduł kursu dotyczący tych zagadnień musi być na bieżąco aktualizowany, aby użytkownicy nie stracili zaufania do prawdziwości informacji uzyskanych w ramach kursu FINLIT.

Słowenia

Choć większość treści kursów FINLIT jest wspólna dla wszystkich czterech partnerów, różnica dotyczy zagadnień związanych z Bankiem Centralnym i strefą euro, do której należy Słowenia. Różnice te wpłynęły na konieczność zmodyfikowania treści kursu edukacji finansowej dla Słowenii, której system jest specyficzny i różni się od podejścia stosowanego przez pozostałych partnerów projektu. Istnieją także różnice między systemami ochrony konsumentów. Na przykład w Słowenii nie ma Rzecznika Praw Konsumentów, ale tę rolę pełni Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów. Istnieją także pewne różnice w prawie pracy, zwłaszcza w zakresie emerytur, oraz w prawie bankowym dotyczącym kredytów. W bankowości internetowej zauważyliśmy, że niektóre z produktów powszechnych w niektórych krajach nie są zbyt często używane lub znane w Słowenii (np. Flik), co znalazło odzwierciedlenie w treści kursów FINLIT dla słoweńskich odbiorców.

Dobra praktyka FINLIT polega nie tylko na dostosowaniu treści zagadnień finansowych do obowiązującego prawa, ale także na podkreśleniu treści najważniejszych z punktu widzenia rynku usług finansowych na danym terytorium. Istotne są także przykłady usług i sposobów korzystania z nich, które powinny odzwierciedlać lokalną specyfikę i podążać za zmieniającą się sytuacją na rynku finansowym w danym kraju.

Projektując szkolenie FINLIT dla bibliotekarzy, zdecydowano się również na **adaptację programu szkolenia dla bibliotekarzy-edukatorów w 4 krajach partnerskich projektu**, mimo że w większości dotyczyły one zagadnień wspólnych dla wszystkich 4 partnerów. Wdrożenie edukacji finansowej w bibliotekach wymagało także dostosowania się do sposobu funkcjonowania bibliotek w danym kraju, ale także lokalnie, gdyż różnice między poszczególnymi instytucjami nawet w jednym kraju są znaczne. Wynika to z wielu czynników, m.in. z dysproporcji w budżetach bibliotek publicznych w gminach, co jest dobrze widoczne np. w Polsce, ze względu na stopień zamożności gmin. Zgodnie z obowiązującą (od 1997 roku) ustawą o bibliotekach, finansowanie sieci gminnych bibliotek publicznych pozostaje w gestii samorządów, które są organizatorami gminnych instytucji kultury; zgodnie z ustawą są one także zobowiązane do utworzenia i prowadzenia biblioteki publicznej w każdej gminie.

Program kursu Training of Trainers (ToT) wprowadził do warsztatu bibliotekarza-edukatora wiele nowych pojęć i wiedzy z zakresu edukacji dorosłych. Jest to solidna dawka podstawowej wiedzy teoretycznej i praktycznej z kilku dziedzin: andragogiki, psychologii, komunikacji, pedagogiki. Wielu bibliotekarzy pracuje z użytkownikami bibliotek i posiada tzw. kompetencje nieświadome. Oznacza to, że bibliotekarze mają wiele naturalnych talentów oraz

umiejętności organizacyjnych i komunikacyjnych, a także predyspozycje do pracy z grupami. Kurs pozwolił pracownikom biblioteki usystematyzować wiele zagadnień związanych ze sposobem uczenia się dorosłych i uwrażliwił ich na potrzeby edukacyjne osób dorosłych, a bibliotekarzom-edukatorom dał nowe spojrzenie na edukację i uczenie się przez doświadczenie.

Program TOT został dostosowany zarówno do nauczania hybrydowego, jak i online, co było nowością na przykład w **Rumunii**. Program ToT sam w sobie nie stanowił większego wyzwania, biorąc pod uwagę fakt, że wszystkich 5 bibliotekarzy, którzy zostali wybrani do fazy pilotażowej, było certyfikowanymi trenerami, posiadającymi wiedzę i doświadczenie w dziedzinie edukacji dorosłych. Trudności pojawiły się przy przenoszeniu procesu edukacyjnego ściśle online i były spowodowane głównie problemami technicznymi – z powodu pandemii wirusa Covid-19.

W przypadku **Słowenii** największym problemem okazała się terminologia dotycząca tłumaczenia informacji o cyklu Kolba (metoda edukacji dorosłych, uczenie się przez doświadczenie). Ta część kursu FINLIT wymagała dodatkowych modyfikacji i uzupełnień w języku słoweńskim. Skontaktowaliśmy się z ekspertami z Wydziału Edukacji, którzy pomogli nam w tłumaczeniu. Opisywanie tej metody było dla nas nowością, choć zdawaliśmy sobie sprawę, że większość naszych szkoleń dla bibliotekarzy opiera się na tej logice. Zapoznanie się z teorią cyklu Kolba i przećwiczenie jej zastosowania w szkoleniu pomoże nam w opracowaniu kolejnych szkoleń dla bibliotekarzy.

3.2 Rekomendacje dotyczące wprowadzania edukacji finansowej do oferty biblioteki

Zorganizowanie kursu edukacji finansowej w bibliotece to proces składający się z kilku etapów. Zanim bibliotekarze będą mogli zaprosić mieszkańców na kurs, biblioteka musi poczynić pewne przygotowania. Dlatego warto współpracować z doświadczonym zespołem. Ścieżka edukacyjna bibliotekarzy-edukatorów na platformie FINLIT opisuje, jak przygotować bibliotekarzy do roli przewodników po wiedzy finansowej, którą będą pełnić, prowadząc zajęcia z edukacji finansowej w bibliotece. Rolą zespołu, wspólnie z dyrekcją instytucji, jest podjęcie decyzji, jak zorganizować szkolenie na miejscu w bibliotece; czy umiejętności i doświadczenie osób, które będą prowadzić zajęcia, wymagają 3-dniowego szkolenia w bibliotece, czy wystarczy tylko krótkie przypomnienie "zasad gry". Również wybór trenerów kluczowych, którzy przeprowadzą szkolenie, leży w gestii biblioteki.

Analizując wyniki pilotażu programu FINLIT, zalecamy, aby biblioteki, które zamierzają prowadzić edukację finansową, szczegółowo zaplanowały przebieg zajęć. Niektóre z działań powinny być wykonane przed rozpoczęciem kursu; przed zaproszeniem użytkowników do biblioteki. Oto, na co proponujemy zwrócić uwagę przy organizowaniu kursu:

- zbadanie oczekiwań użytkowników biblioteki w zakresie edukacji finansowej
- w porozumieniu z innymi interesariuszami z okolicy biblioteki, zidentyfikować nowe grupy docelowe, które mogłyby być zainteresowane edukacją finansową,

- poszukiwanie sojuszników, lokalnych ekspertów finansowych (np. emerytowany księgowy, pracownik banku, regionalna agencja ochrony konsumentów)
- zbadać kompetencje cyfrowe potencjalnych uczestników kursu edukacji finansowej.
- Zapewnić osobne szkolenie z obsługi komputera z dostępem do Internetu dla osób o niskich kompetencjach cyfrowych; wykorzystać młodsze pokolenie do pomocy starszym (gimnazjaliści będą dumni, mogąc pokazać rodzicom lub dziadkom swoje umiejętności obsługi komputera - wymiana międzypokoleniowa ma dodatkowe korzyści).
- ustalić z grupą dogodny czas i miejsce spotkań w ramach kursu
- dostosować przestrzeń biblioteki do potrzeb spotkań (sprzęt komputerowy, możliwość wyświetlania na ekranie treści kursu z platformy finlit.eu)
- zadbać integrację grupy podczas spotkań i dodatkowych atrakcji, takich jak uroczyste zakończenie kursu, wizyta studyjna w lokalnej instytucji finansowej, spotkanie z ekspertem.
- przygotować szczegółowy plan organizacji kursu w bibliotece
- łatwiej w tandemie! Szczególnie ci bibliotekarze, którzy zaczynają prowadzić zajęcia edukacyjne, powinni prowadzić je w dwie osoby; polecamy to wszystkim – zwłaszcza w grupach wymagających indywidualnych konsultacji potrzebne są dwie osoby prowadzące.

Bibliotekarzu, bibliotekarko, podczas zajęć w bibliotece:

- dostosuj tempo do możliwości grupy
- nie staraj się za wszelką cenę zrealizować całego materiału
- pamiętaj o zasadach pracy z dorosłymi (uczenie się przez doświadczenie, cykl Kolba)
- korzystaj ze scenariuszy kursu FINLIT – poprowadzą Cię one bezpiecznie przez kurs
- zapoznaj się z kodeksem etycznym biblioteki dla kursów edukacji finansowej i wyjaśnij grupie swoją rolę w kursie
- jeśli prowadzisz zajęcia online – sprawdź wcześniej funkcjonalność komunikatorów internetowych, których używasz, upewnij się, że uczestnicy dobrze się z nimi czują
- Zalecamy stworzenie własnej listy kontrolnej, uwzględniającej zasady obowiązujące w bibliotece, lokalne zwyczaje itp.

3.3 Korzyści z realizacji projektu dla partnerów FINLIT i bibliotek w 4 krajach

Wśród partnerów projektu FINLIT znalazły się dwie fundacje wspierające edukację bibliotekarek i bibliotekarzy z Bułgarii i Polski oraz dwie biblioteki różnego typu z Rumunii i Słowenii. Wszyscy partnerzy projektu odnieśli wiele korzyści w wyniku realizacji projektu – przede wszystkim rozwinęli umiejętności współpracy w międzynarodowym zespole rozproszonym, nawiązali bliskie partnerstwo w budowaniu modelu edukacji finansowej, zdobyli nowe kompetencje zarządcze, wiedzę w zakresie tworzenia programów edukacyjnych, w szczególności szkoleń finansowych dla dorosłych

odbiorców, szkoleń online, a także w zakresie planowania i obsługi platformy edukacyjnej w systemie Moodle. Do najważniejszych korzyści z wdrożenia programu FINLIT dla jego realizatorów należą:

1. Realizacja projektu miała bezpośredni wpływ na organizację bibliotek wchodzących w skład konsorcjum FINLIT: biblioteki okręgowej z Rumunii oraz biblioteki narodowej i uniwersyteckiej ze Słowenii. Partnerzy ci uzyskali możliwość bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie sieci bibliotecznej w swoich krajach. W Rumunii wdrożenie projektu FINLIT przez bibliotekę okręgową "Ovid Densusianu" Hunedoara – Deva stało się przykładem zmian i promowało edukację finansową prowadzoną przez biblioteki publiczne jako model dla sieci bibliotecznej w tym kraju. W Słowenii, w wyniku realizacji projektu, natychmiast nastąpiła zmiana polegająca na włączeniu edukacji finansowej do programu podnoszenia kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy w Słowenii. Tak więc w tych dwóch krajach realizacja projektu FINLIT miała bezpośredni wpływ na funkcjonowanie sieci bibliotecznej, dzięki czemu ich użytkownicy zyskali możliwość zdobycia w bibliotekach nowej wiedzy z newralgicznej dziedziny życia codziennego, jaką są finanse.
2. Dzięki budowie platformy edukacyjnej finlit.eu, która jest centrum edukacji FINLIT, powstały nowe treści edukacyjne nie tylko dla użytkowników końcowych, ale także bardzo dobrze skonstruowany program szkoleniowy dla bibliotekarzy jako trenerów osób dorosłych. Treść wszystkich modułów i scenariuszy finansowych jest dostosowana do lokalnego kontekstu finansowego w 4 krajach partnerskich FINLIT (a także w języku angielskim). Wszystkie materiały szkoleniowe są dostępne online, a stworzony system zarządzania nauczaniem na platformie FINLIT umożliwia elastyczne zarządzanie treścią, ukierunkowane na cele trenerów i potrzeby użytkowników.
3. Program nauczania i kurs e-learningowy zawierający praktyczne wskazówki dotyczące edukacji online, który został dodany do platformy FINLIT, jest bardzo potrzebny w sytuacji pandemii wirusa Covid-19. Z kursu może skorzystać każdy, kto uczy zdalnie i chce doskonalić swoje umiejętności w prowadzeniu edukacji online oraz osiągnąć wysoką jakość edukacji online - nie tylko w sytuacji przymusowej, takiej jak pandemia, ponieważ edukacja hybrydowa i online stają się coraz bardziej popularne.
4. Stworzenie kompleksowej oferty szkoleniowej dla bibliotekarzy i użytkowników bibliotek z zakresu edukacji finansowej (program, materiały online, system organizacji kursów na platformie).
5. Wypracowanie metod współpracy na odległość w międzynarodowym zespole, w tym planowania strategicznego, opracowywania narzędzi i materiałów, zarządzania zmianą w bibliotekach
6. Możliwość przeszkolenia trenerów w zakresie pracy na platformie Moodle – wsparcie techniczne, projektowanie treści, zarządzanie kursami.
7. System open source Moodle umożliwia aktualizowanie treści kursów przez pracowników, w ramach własnych zasobów organizacji. W przypadku treści dotyczących zagadnień finansowych jest to niezwykle istotne ze względu na częste pojawianie się nowych usług i zagrożeń dla klientów instytucji finansowych, o których użytkownicy powinni być informowani.

Ponadto partnerzy projektu FINLIT zwrócili uwagę na niektóre aspekty realizacji projektu, które są dla nich szczególnie ważne i które znacząco zwiększyły potencjał ich instytucji.

Bułgaria

Global Libraries Bulgaria Foundation (GLBF) od lat prowadzi swoją własną platformę edukacyjną. Jednak platforma FINLIT jest pierwszą wielojęzyczną platformą edukacyjną ze zintegrowanym systemem LMS dla GLBF i wnosi nowe doświadczenia i perspektywy rozwoju potencjału szkoleniowego.

Polska

Choć Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI) ma kilkuletnie doświadczenie w opracowywaniu materiałów z zakresu edukacji finansowej, a także w szkoleniu bibliotekarzy do prowadzenia edukacji finansowej w bibliotekach i koordynowaniu takich programów – możliwość weryfikacji polskich rozwiązań w międzynarodowym gronie i doskonalenia metod zarządzania projektami na odległość jest dla naszej organizacji bardzo cenna. Międzynarodowa współpraca z partnerami działającymi również na rzecz bibliotek dała nam nową perspektywę i inspirację do nowych projektów. Bardzo ważnym aspektem projektu jest posiadanie zintegrowanej platformy do edukacji finansowej w języku polskim.

Rumunia

Biblioteka okręgowa "Ovid Densusianu" Hunedoara – Deva od lat organizuje różne kursy (kursy dla certyfikowanych trenerów, kursy księgowości). Jednak możliwość uczestniczenia w tworzeniu wielojęzycznej platformy edukacji finansowej i udostępnienia jej nie tylko swoim użytkownikom, ale także wszystkim innym bibliotekom z Rumunii, była wyjątkowa. Pracownicy biblioteki biorący udział w projekcie odnieśli ogromne korzyści ze współpracy z innymi partnerami projektu, ucząc się nowych stylów pracy i metod podejścia do tematów i zadań. Bibliotekarze poszerzyli lub zdobyli nową wiedzę z zakresu edukacji dorosłych i zagadnień finansowych. Oprócz platformy FINLIT, biblioteka rozwinęła swoje Centrum Edukacji Dorosłych, wzbogacając ofertę zajęć o dwa kolejne certyfikowane kursy dla społeczności lokalnej: Project Manager oraz Accessing European Structural and Cohesion Funds.

Słowenia

Projekt FINLIT był bardzo ważny dla Biblioteki Narodowej i Uniwersyteckiej (NUK). W związku z Narodowym Programem Edukacji Finansowej z 2010 r. zauważono wzrost liczby różnego rodzaju szkoleń z zakresu rozwijania umiejętności finansowych. Jednak żadne z nich nie jest tak spójne, kompleksowe i systematyczne jak szkolenie FINLIT.

Projekt ten miał znaczący wpływ na nasze biblioteki publiczne. Możemy być pewni, że we współpracy z ekspertami z różnych dziedzin finansowych opracowaliśmy doskonałe treści. Kolejną korzyścią jest model edukacyjny opracowany w ramach projektu. Jest on bardzo przydatny w przypadku wszystkich rodzajów szkoleń, zarówno online, jak i offline. Szkolenie z zakresu wiedzy o finansach zostało włączone do programu szkoleń NUK dla bibliotekarzy-trenerów w zakresie wiedzy o finansach od 2022 roku.

Zbadaliśmy również **korzyści płynące z projektu w bibliotekach, które uczestniczyły w fazie pilotażowej** projektu FINLIT. W ankietach ewaluacyjnych przeprowadzonych wśród bibliotekarzy z 4 krajów partnerskich projektu, bibliotekarze podkreślali różnorodne korzyści dla bibliotek i samych bibliotekarzy:

- zdobycie przez bibliotekarzy nowej wiedzy z zakresu andragogiki i wiedzy o finansach
- nabycie nowych umiejętności cyfrowych, np. jak uczestniczyć w webinarach i sesjach edukacyjnych online - dla niektórych bibliotekarzy było to pierwsze doświadczenie z e-learningiem;
- wzrost umiejętności w zakresie prowadzenia e-learningu na platformie Moodle – jak prowadzić zajęcia online, jak zapisywać użytkowników na kurs, jak przygotowywać certyfikaty itp.
- wzrost kompetencji bibliotekarzy w zakresie prowadzenia spotkań i szkoleń online – doskonalenie metod, poznanie przydatnych narzędzi do prowadzenia spotkań edukacyjnych online,
- odkrycie zalet pracy zespołowej, w tym pracy grupowej w środowisku aplikacji online (Padlet, Etherpad, Jamboard itp.)
- doświadczenie przynależności do międzynarodowej społeczności bibliotekarzy zajmujących się edukacją finansową i nastawionych na rozwój własnych umiejętności komunikacji społecznej w sytuacji pandemii, wymiana doświadczeń, w tym z wykorzystaniem przydatnych narzędzi ICT;
- podniesienie świadomości bibliotekarzy w zakresie ich kompetencji i doświadczenia w pełnieniu roli przewodników po wiedzy finansowej dla dorosłych użytkowników bibliotek.

Słoweński partner, biblioteka NUK, podkreśla, że na początku realizacji szkolenia FINLIT bibliotekarze obawiali się, że nigdy nie będą w stanie przeprowadzić takiego szkolenia, ponieważ nie są ekspertami w dziedzinie ekonomii czy finansów. Po przejściu szkolenia pilotażowego zdali sobie sprawę, że wszystkie treści są tam zawarte i jako przewodnicy wiedzy mogli pomóc użytkownikom w zdobyciu podstawowej wiedzy lub doradzić im, z jakich źródeł powinni korzystać. Model nauczania był dla nich również nowy, ale z czasem wpadli na wiele nowych pomysłów dotyczących kursów i prowadzenia zajęć z zakresu wiedzy finansowej.

Bibliotekarze uczestniczący w fazie pilotażowej również wskazali korzyści, jakie ich biblioteki odniosły dzięki uczestnictwu w projekcie FINLIT:

- stworzenie nowej, nowoczesnej oferty dla mieszkańców – edukacji finansowej dla dorosłych użytkowników w ich własnej bibliotece;
- zwiększenie widoczności i prestiżu bibliotek pilotażowych wobec instytucji finansujących poprzez dostarczanie usług informacyjnych o fundamentalnej użyteczności dla społeczności;
- wzbogacenie zasobów edukacyjnych bibliotek o dwa kursy edukacji finansowej FINLIT oraz możliwość analizowania treści kursów i przekazywania informacji zwrotnych, udział w doskonaleniu treści kursów.

- Możliwość przeszkolenia bibliotekarzy w zakresie edukacji dorosłych, edukacji finansowej, w tym pracy online, oraz korzystania z platformy Moodle (zgodnie ze ścieżką edukacyjną FINLIT, opisaną powyżej w niniejszej publikacji);
- Zdobycie doświadczenia w pracy w zespole, w środowisku międzynarodowym, w tym w pracy zdalnej.

And as a consequence:

- zwiększenie liczby użytkowników biblioteki o nowe grupy
- wzrost znaczenia i prestiżu biblioteki w środowisku jako instytucji z nowoczesną ofertą edukacyjną (edukacja przez całe życie)
- upowszechnianie doświadczeń projektu FINLIT w bibliotekach lokalnych (gminnych) w innych powiatach, regionach, na terenie całego kraju tak, aby biblioteki powiatowe i regionalne stały się ośrodkami szkoleniowymi dla trenerów edukacji finansowej.

Ponadto w Rumunii wszystkie biblioteki powiatowe uczestniczące w fazie pilotażowej stanęły przed koniecznością przeanalizowania i wykorzystania posiadanych zasobów: zespołu z odpowiednim przygotowaniem, harmonogramu pracy w celu optymalizacji czasu, sprzętu (np. subskrypcji aplikacji online, sprzętu komputerowego), dostępu do Internetu oraz warunków lokalowych dla edukacji.

Dodatkową korzyścią było opracowanie przez biblioteki w każdym powiecie planów wdrożenia programu FINLIT. Zostały one przygotowane przez trenerów z bibliotek uczestniczących w pilotażu po ukończeniu kursów FINLIT dla trenerów i użytkowników w zakresie wiedzy o finansach.

3.4 Nowe wartości dla Europy, Unii Europejskiej

- Nowe rozwiązania dla edukacji finansowej

Identyfikacja potrzeb bibliotek i bibliotekarzy, a także ich użytkowników w zakresie rozwoju modelu FINLIT, przeprowadzona w 2019 r. przez partnerów projektu, potwierdziła, jak wiele jest do zrobienia, jeśli chodzi o edukację finansową dorosłych. Istniejąca oferta edukacji finansowej jest rozdrobniona, często niedostępna dla grup społecznych, które najbardziej jej potrzebują, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach miejskich i na obszarach wiejskich. Pełną analizę tej sytuacji przedstawia raport mapujący przygotowany w ramach projektu FINLIT, o którym pisaliśmy w pierwszej części niniejszej publikacji.

Dostępność platformy finlit.eu stwarza zupełnie nowe możliwości dla europejskich bibliotek publicznych. Jako produkt współfinansowany przez Program Erasmus+ Unii Europejskiej, platforma jest dostępna (na licencji CC) i otwarta dla bibliotek, które chciałyby włączyć edukację finansową dorosłych do swojej oferty edukacyjnej. Bazując na środowisku Moodle, treści można łatwo powielać i dostosowywać do potrzeb bibliotek w danym kraju. Ponadto otwarty system daje możliwość budowania zasobów w języku ojczystym bez znacznych nakładów finansowych, co jest nieocenione dla bibliotek publicznych o ograniczonym budżecie. Korzystanie z Moodle zapewnia także stały dostęp do istniejących zasobów.

Biblioteki mogą więc pracować samodzielnie, korzystając z własnych zasobów lub z niewielką pomocą ekspertów zewnętrznych (dostosowując platformę Moodle). Otrzymują gotowe narzędzie i, co najważniejsze, program działań opracowany i przetestowany przez bibliotekarzy i użytkowników końcowych, czyli mieszkańców, odbiorców działań bibliotecznych..

Istnienie zintegrowanych, ogólnodostępnych zasobów zawierających kompletny program przygotowujący bibliotekę do wdrożenia nowej usługi – szkolenia dla bibliotekarzy, użytkowników biblioteki, system obsługi kursów e-learningowych oraz możliwość zarządzania grupami szkoleniowymi przez bibliotekarzy – jest narzędziem, które z powodzeniem może być wykorzystywane przez biblioteki publiczne w Europie.

Platforma dostępna jest w 4 językach projektu (bułgarskim, polskim, rumuńskim i słoweńskim) oraz w języku angielskim. Niektóre z zasobów w języku angielskim wymagają dostosowania kursów edukacji finansowej do warunków (systemu prawnego oraz systemu i rynku usług finansowych) danego kraju. O roli dostosowywania treści do warunków danego kraju mówiliśmy wcześniej w tej publikacji, omawiając najlepsze praktyki FINLIT.

Polecamy **model FINLIT do prowadzenia edukacji finansowej dla dorosłych użytkowników bibliotek** przede wszystkim w krajach europejskich, ponieważ model ten został przetestowany w bibliotekach i wśród użytkowników w Europie. Nic jednak nie stoi na przeszkodzie, aby model ten został zaadaptowany także w krajach pozaeuropejskich. Biblioteki publiczne na całym świecie są zaangażowane w nieformalną edukację dorosłych, wspierają proces uczenia się przez całe życie, a bibliotekarze są przygotowani do pełnienia roli przewodników po zasobach wiedzy i informacji.

- **Upodmiotowienie bibliotek w Unii Europejskiej - upowszechnianie**

Model FINLIT pozwala spojrzeć z nowej perspektywy na rolę, jaką biblioteki publiczne odgrywają w społeczeństwie. Wskazuje on na możliwości dotarcia do tych mieszkańców społeczności, którzy najbardziej potrzebują edukacji finansowej. Rola bibliotek we wspieraniu polityki Unii Europejskiej mającej na celu promowanie edukacji przez całe życie została już zauważona w Agendzie Europa 2020.

- **Współpraca – tworzenie sieci na poziomie międzynarodowym i krajowym**

Model FINLIT pokazuje również, jak biblioteki w danym kraju i na poziomie europejskim mogą ze sobą współpracować, co zostało z powodzeniem przetestowane podczas projektu FINLIT. Co więcej, model FINLIT pokazuje, jak biblioteki publiczne mogą współpracować z innymi lokalnymi i krajowymi interesariuszami zajmującymi się kwestiami edukacji finansowej, a także ustawodawstwem i świadczeniem usług finansowych w danym kraju. W projekcie FINLIT pokazaliśmy przykłady takiej współpracy, np. partnerstwo biblioteki NUK ze Słowenii ze Słoweńskim Stowarzyszeniem Ochrony Praw Konsumenta.

3.5 Możliwe dalsze działania

Upowszechnianie FINLIT w bibliotekach w krajach partnerskich projektu rozpoczęło się w fazie pilotażowej FINLIT, wiosną 2021 r., kiedy to wybrane biblioteki i ich dorośli

użytkownicy zostali zaproszeni do przetestowania opracowanych materiałów – kursów, scenariuszy i szkoleń dla bibliotekarzy na platformie finlit.eu. Jesienią 2021 zorganizowano serię wydarzeń upowszechniających model edukacji finansowej FINLIT wśród bibliotek publicznych, ale także wśród ekspertów finansowych, instytucji zajmujących się edukacją dorosłych, a także monitoringiem usług finansowych oferowanych konsumentom w 4 krajach partnerskich projektu. W rezultacie sieć bibliotek publicznych w każdym kraju otrzymała informacje o modelowej ofercie edukacji finansowej, która może być realizowana za pośrednictwem bibliotek.

Chociaż większość działań, ze względu na ograniczenia związane z pandemią wirusa Covid-19, odbywała się online, niektórzy partnerzy zorganizowali wydarzenia w formacie hybrydowym, zapraszając niektórych uczestników do bibliotek. Były to spotkania online, webinaria oraz spotkania warsztatowe. Międzynarodowe seminarium online (7.12.2021), zgromadziło zarówno bibliotekarzy, jak i osoby odpowiedzialne za edukację finansową i ochronę konsumentów, przedstawiciele bułgarskiego Ministerstwa Finansów, Biura Rzecznika Finansowego.

W Bułgarii model FINLIT i możliwości platformy finlit.eu w zakresie publicznej edukacji finansowej dla dorosłych wzbudziły zainteresowanie Ministerstwa Finansów. Trwają prace nad narodową strategią edukacji finansowej. W 2022 r. fundacja Global Libraries planują dalsze szkolenia i certyfikację bibliotekarzy jako facylitatorów w kursach FINLIT.

W Polsce, gdzie już od kilku lat niektóre biblioteki, przy wsparciu FRIS, cyklicznie oferowały kursy edukacji finansowej dla swoich dorosłych mieszkańców, pomysł ten był znany. Obecnie, po stworzeniu platformy edukacyjnej i udostępnieniu kompletu materiałów edukacyjnych, biblioteki są gotowe do udziału w projektach z zakresu edukacji finansowej. Na razie jednak nie ma narodowej strategii edukacji finansowej; pewne prace rozpoczęły się w styczniu 2022 roku; Ministerstwo Finansów zbiera dane o ofercie edukacji finansowej. Jednak oferta ta jest rozproszona, fragmentaryczna i nie zawsze dostępna dla tych, którzy najbardziej jej potrzebują. FRIS, partner projektu FINLIT, regularnie oferuje bibliotekom wsparcie we wdrażaniu edukacji finansowej na poziomie lokalnym. Będziemy kontynuować tę pracę w ramach modelu FINLIT, zachęcając biblioteki do działania - zainteresowanie jest duże (ponad 30 bibliotek zgłosiło się już do projektu pilotażowego); biblioteki publiczne w Polsce dostrzegają potrzebę włączenia edukacji finansowej do swojej oferty i proponują użytkownikom nowoczesne formy zdobywania wiedzy i informacji z wykorzystaniem e-learningu.

W Rumunii od początku planowano wdrożenie modelu FINLIT we wszystkich bibliotekach publicznych w tym kraju. W fazie pilotażowej kursy zostały wdrożone w 5 innych bibliotekach okręgowych. Biblioteka okręgowa "Ovid Densusianu" Hunedoara - Deva wraz z pozostałymi pięcioma koordynuje działalność 262 bibliotek lokalnych, z których 34 znajdują się na terenach miejskich, a 228 na terenach wiejskich.

W fazie pilotażowej uczestniczyło 31 bibliotek lokalnych, których bibliotekarze zostali trenerami edukacji finansowej. Przeszkoleni bibliotekarze zorganizowali kursy (12) dla użytkowników. W ramach upowszechniania rezultatów projektu model FINLIT został przedstawiony pozostałym 35 bibliotekom okręgowym w Rumunii, Bibliotece Narodowej oraz przedstawicielom Stowarzyszenia Bibliotekarzy i Bibliotek Publicznych Rumunii (ANBPR). Ponadto biblioteka okręgowa "Ovid Densusianu" Hunedoara-Deva oferuje wsparcie i dostęp

do kursów FINLIT wszystkim bibliotekom w Rumunii, które zdecydują się na wdrożenie usług z zakresu wiedzy finansowej. W ten sposób powstała sieć współpracy na rzecz FINLIT. Krajowa Konferencja Krajowego Stowarzyszenia Bibliotekarzy i Bibliotek Publicznych z Rumunii (ANBPR), która odbędzie się w maju 2022 r., a biblioteka okręgowa "Ovid Densusianu" Hunedoara-Deva jest głównym organizatorem tego wydarzenia wraz z ANBPR, będzie koncentrować się na edukacji dorosłych w bibliotekach, a tym samym będzie doskonałym środkiem do dalszej promocji projektu FINLIT i zajęć z zakresu wiedzy finansowej we wszystkich rumuńskich bibliotekach.

W Słowenii szkolenia dla bibliotekarzy odbyły się w bibliotekach na różnych poziomach, nawiązano kontakt z Ministerstwem Finansów, Słoweńskim Stowarzyszeniem Konsumentów, Ministerstwem Pracy, Rodziny i Spraw Społecznych, Stowarzyszeniem Banków Słowenii, Bankiem Słowenii, Słoweńskim Stowarzyszeniem Ubezpieczeniowym, indywidualnymi ekspertami. Dzięki temu projekt jest znany i zebrał bardzo dobre recenzje, m.in. ze względu na neutralność treści kursów edukacji finansowej w stosunku do usług konkretnych usługodawców. Szkolenia z zakresu uczenia się dorosłych i edukacji finansowej zostały włączone do stałej oferty szkoleniowej Biblioteki NUK dla słoweńskich bibliotekarzy od stycznia 2022 r.

Partnerzy projektu podjęli działania mające na celu zapewnienie trwałości rezultatów projektu. Model edukacji finansowej opracowany w ramach projektu FINLIT został opisany, baza wiedzy jest dostępna na platformie finlit.eu, a nagrania webinarów informacyjnych projektu są udostępniane.

Partnerzy projektu FINLIT zawrą umowę partnerską w celu wspólnego administrowania platformą edukacyjną finlit.eu, a koordynatorzy krajowi w 4 krajach projektu będą odpowiedzialni za kontakty i wsparcie bibliotek stosujących FINLIT we wprowadzaniu oferty edukacji finansowej w bibliotece. Każdy z partnerów prezentuje FINLIT podczas imprez bibliotecznych za pomocą własnych kanałów komunikacji.

Global Library Foundation Bulgaria koordynuje ogromną sieć biblioteczną na poziomie krajowym, obejmującą wszystkie typy bibliotek publicznych - regionalne, miejskie i szpitalne. Model FINLIT został przedstawiony sieci i każda zainteresowana biblioteka będzie mogła zostać przeszkolona w zakresie prowadzenia FL na platformie finlit.eu i organizowania programu online, offline lub w trybie mieszanym.

Sieć bibliotek publicznych w Polsce została poinformowana o projekcie FINLIT za pośrednictwem bibliotek wojewódzkich, z którymi FRSI współpracuje na co dzień; ich przedstawiciele uczestniczyli w wydarzeniach upowszechniających projekt. Wyniki projektu FINLIT zostały opisane w portalach dla bibliotekarzy: biblioteki.org, labib.pl. FINLIT został również zaprezentowany w ramach Przeglądu aktualnych inicjatyw edukacji finansowej w Polsce, prowadzonego przez Ministerstwo Finansów wspólnie z OECD. FRSI włączyła się również w prace nad narodową strategią edukacji finansowej.

Projekt FINLIT stworzył możliwość rozwoju Centrum Edukacji Dorosłych partnerskiej biblioteki okręgowej w Rumunii, Deva, poprzez autoryzację kursów, które przyczyniają się do podniesienia poziomu edukacji finansowej obywateli. Biblioteka w Devie będzie prowadzić

zaawansowane zajęcia z edukacji finansowej (2021-2025) w ramach swojego portfolio bieżących kursów zawodowych dla dorosłych.

W Słowenii kursy dla bibliotekarzy-edukatorów zostały włączone przez bibliotekę centralną NUK w Słowenii do rocznego programu szkoleń dla bibliotekarzy.

W 4 krajach partnerskich projektu przyjęto krajowe strategie edukacji finansowej (Słowenia w 2010 r.), są one na etapie opracowywania (Polska, Rumunia) lub zaczęły funkcjonować (Bułgaria). W 2020 r. bułgarskie Ministerstwo Finansów przyjęło Narodową Strategię Edukacji Finansowej. Biblioteki są wymienione jako kluczowy podmiot w procesie uczenia się przez całe życie. Kluczowy ekspert finansowy w zespole GLBF jest członkiem grupy roboczej, a dyrektor GLBF uczestniczył w sesjach plenarnych. Edukacja finansowa w Polsce jest wspierana przez Partnerstwo na rzecz Edukacji Finansowej (PREF), nieformalne porozumienie organizacji społecznych, z którymi współpracuje FRSI.

Biblioteka okręgowa "Ovid Densusianu" Hunedoara - Deva zaproponowała, wspólnie z Rumuńskim Stowarzyszeniem Bibliotekarzy i Bibliotek (ANBPR), przeprowadzenie w każdym z okręgów ankiety mającej na celu poznanie rzeczywistego poziomu edukacji finansowej w danej społeczności. Istnieją plany wdrożenia programu edukacji finansowej na poziomie krajowym za pośrednictwem bibliotek publicznych w Rumunii. Biblioteki publiczne w Rumunii (za pośrednictwem ANBPR) będą mogły dołączyć do instytucji, które podpisały porozumienie o współpracy w celu prowadzenia wspólnych działań w zakresie edukacji finansowej i opracowania Narodowej Strategii Edukacji Finansowej (SNEF), tj. do Ministerstwa Edukacji Narodowej, Narodowego Banku Rumunii, Ministerstwa Finansów Publicznych, Urzędu Nadzoru Finansowego oraz Rumuńskiego Stowarzyszenia Banków.

W Słowenii przedstawiciele bibliotek NUK uczestniczyli w konsultacjach w Ministerstwie Finansów. Następnie opublikowano stronę internetową zawierającą źródła informacji o finansach. Być może nasze kursy miały także pewien wpływ na istniejące uprzedzenia, że finanse nie są zagadnieniem bibliotecznym. Możemy jednak powiedzieć, że dzięki programowi FINLIT przyczyniliśmy się do realizacji Narodowego Programu Edukacji Finansowej.

Jako realizatorzy projektu FINLIT mamy nadzieję, że będzie on kontynuowany na poziomie lokalnym, regionalnym i europejskim. Istnieją ku temu realne przesłanki, zważywszy, że w Rumunii projekt wpłynął już na organizację kursów wiedzy o finansach w każdym powiecie, a ponadto planowane jest przeprowadzenie badania potrzeb. Bibliotekarze są zainteresowani modelem FINLIT, jak wynika z ankiet przeprowadzonych na zakończenie pilotażu. Najbardziej wiarygodnymi ambasadorami marki FINLIT będą użytkownicy platformy z krajów partnerskich

projektu, którzy zapoznali się z zasobami z zakresu wiedzy finansowej oferowanymi na platformie i wiedza ta zmieniła ich sposób postrzegania kwestii finansowych.

Projekt jest w fazie rozwoju i może zostać rozszerzony o nowe treści edukacyjne, nowe wersje językowe programu, nowe grupy docelowe, takie jak użytkownicy w średnim wieku, osoby nieaktywne na rynku pracy, w tym bezrobotne, grupy osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem. Może też zostać rozszerzony na inne kraje naszego regionu.

